

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA VI

Broj 71

TUZLA, KOLOVOZ 1998.

Cijena 1 KM, 4 Kn, 1 DM

Zaista, koliko je planina i dolina u Bosni toliko se gotovo može naći rudnih nalazišta, istina, neiskorištenih, zbog tajne državne politike. Usudio bih se reći da u kraljevini Bosni ima minerala svake vrste i teško bih vjerovao da postoji neka kovina koje ne bi bilo u utrobi bosanskoga tla. Ipak, u velikim se količinama vadi željezo, izrađuje čelik i izvozi u strane zemlje. Isto tako, ovdje ima, u manjoj mjeri, i arsenovog sulfida i žive. Napokon, u Gornjim i Donjim Solima i na drugim mjestima nalaze se bunari koji daju obilnu slanu vodu, što se sjaji zelenožučkastom bojom. Kad je prokuhaju na vještački način, daje tako bijelu sol, da je nikad ne bi razlikovao od bijelog šećera da je ne okusiš, takve soli ima na mnogo mjesta. Mnogi su povjerovali da ima mjesta gdje bi se mogli otvoriti rudnici kamene soli, a isto tako i sumpora i različitih kovina, ali politika, kako je već rečeno, onih koji vladaju, nalaže da se o tom potpuno šuti. Ukratko rečeno: Bosna posjeduje sve potrebno za prijatan ljudski život, a obiluje onim čime se može napuniti vladarska blagajna.

Fra Filip Lastrić,
Epitome vertustatum
Provinciae bosniensis, Mleci, 1765.

IZBORI

IZBORI

IZBORI

Dragi čitatelji Hrvatskog Glasnika, Hrvatski Glasnik izlazi već šestu godinu, pokušavajući zajedno s vama tražiti istinu o nama i drugima koji s nama žive ovdje u tuzlanskom kraju. Ovaj broj HG-a izlazi upravo pred jedan važan događaj za sve nas u Bosni i Hercegovini, pred izbore 12. i 13. rujna.

Izbori su uvijek važni za jednu državu ili manju državnu jedinicu, za njezin narod ili ako je višenacionalna država, za njezine narode i manjine. Posebno su važni za ovu našu državu Bosnu i Hercegovinu koja se, evo već treću godinu, pokušava izvući iz svoje ratne agonije u kojoj smo svi, svatko na svoj način, sudjelovali. Čak se čini da je sada nekako teže i neizvjesnije, jer su "bogovi rata" još živi i ne daju nam krenuti naprijed, putevima mira i pomirenja. Stalno izmišljaju nove i nove zakučice, jer znaju da naše izmirenje u Bosni i Hercegovini jest put njihove propasti i srama. Prisjetimo se samo federalnih skupština koje rade u ime naše i svoj rad skupno naplaćuju, a kad se treba dogovoriti o nekim bitnim stvarima nikako im ne ide. Više se ne zna ni tko pije ni tko plaća. Da se i ne govori o državnom parlamentu i Predsjedništvu.

Hrvatski glasnik pokušava odgovoriti na pitanje koje su to nove snage koje bi nas brže izvukle iz svega ovoga, i postoje li, uopće?

Pitanje je teško i teško je na njega jednostavno odgovoriti! Posebno ako želimo nekako ostati otvoreni i neovisni o bilo kojoj stranci, od njih sedamdesetak, koliko ih se nudi za ove državne izbore obećavajući nam brzi povratak sebi i našoj domovini Bosni i Hercegovini. Možda bi bilo najbolje kad bismo mogli od njih sedamdeset izabrati podjednak broj zastupnika i dati im povjerenje da nas vode kroz slijedeći izborni mandat. Ali to je nemoguće!

Za koga onda? Posebno je teško pitanje za Hrvate, koji su u ovoj situaciji u najgorem brojčanom rasulu. Naročito je težak utjecaj promidžbe, koja, nažalost, često dolazi i odtamo otkud nikako ne bi trebala. Uspjela je pokolebati velik broj Hrvata i Srba, da je u Bosni nemoguć zajednički život različitih naroda, kultura i vjera, iako stoljetno iskustvo zajedničkog ili barem života jednih pored drugih, drugačije svjedoči. Već se je ustalila čudna teza da ovdje u Bosni za Hrvate nema nikakve perspektive, kao da nas negdje drugdje čekaju s raširenim rukama. Zato i pokušavaju održati sadašnju političku pa i ekonomsku neizvjesnost ovog prostora, iako on spada u najprosperitetnije krajeve na prostorima bivše Jugoslavije.

Ako se sadašnja politička agonija duže zadrži, može se računati da će se i nastaviti tendencija masovnog odlaska.

Zato bismo svi trebali dobro razmisliti o našoj situaciji, s punom odgovornošću i savjesti izaći na ove izbore i dati glas onim snagama i ljudima iz NAŠEGA naroda, koji će nastojati zaustaviti iseljavanje. Ovaj se posao može uraditi samo uz pomoć međunarodne zajednice, koja je toliko puta, preko svojih predstavnika, pokazala, da želi pomoći kako bi se svi Hrvati, a i drugi narodi vratili na svoja ognjišta i nastavili živjeti u slozi i toleranciji koju svi nosimo u svojim dušama. Zato bismo trebali u ovim izborima odbaciti sve one koji krivo interpretiraju našu povijest i sadašnjost, našu postojanost i naše biće u ovoj državi.

Dakle, glasujte za onu stranku i ljude koji će, uistinu, stojati iza Washingtonskog i Daytonskog sporazuma, odnosno, nastojati ga i poboljšati.

To trebaju biti stranke i pojedinci koji su se dokazali u izgradnji naše opstojnosti na svim prostorima Bosne i Hercegovine.

U ovom slučaju posebno mislimo na dio Hrvata koji žive u Bosni, odnosno koji bi se u nju trebali vratiti!

Tko to može reći da je samo jednonacionalna država garancija opstanka i lijepog života? Zašto onda toliki Turci, Hrvati, Poljaci, Talijani rade po zapadnim zemljama i tamo nastoje ostati po svaku cijenu?

Treba nam strpljivosti i samopouzdanja. Problemi koji su sada teški bit će riješeni, uz pomoć međunarodne zajednice, čak puno lakše, nego što smo ih npr. rješavali poslije drugog svjetskog rata. To se posebno može očekivati ako damo povjerenje onim strankama i ljudima koji će surađivati s međunarodnom zajednicom i povesti nas u sigurniju budućnost, u suživot s našim susjedima i narodima u Bosni i Hercegovini, na Balkanu i u Europi.

Ako i tako ne uspije, nikada nam neće biti kasno otisnuti se u "bijeli svijet" s tugom u srcu, jer je, kako reče naš Kardinal, ipak najljepše tamo gdje je čovjek, "Svik'o i ponik'o!"

Petar Matanović

IZBORI 1998.

TUZLANSKO-PODRINJSKA ŽUPANIJA

Stranke, nosioci liste (prvi na listi) i brojevi na izbornoj listi:

- 11 Bosanski zeleni - Fikro Morankić
- 13 Bosanskohercegovačka patriotska stranka - Taib Omerdić
- 78 Bosanska stranka (BOSS) - Muamer Dedić
- 79 BP IKR-a PISMO - Osman Mujkanović
- 69 Demokratska stranka invalida BiH - Husnija Gazibegović
- 34 Demokratska stranka istine Srebrenik - Ejub Muminović
- 60 Demokratska narodna zajednica BiH - Bahrija Jukan
- 33 DS penzionera - Mulaga Hodžić
- 63 Hrvatska demokratska zajednica BiH (HDZ) - Ivo Andrić Lužanski
- 8 Hrvatska stranka prava (HSP) - Marijan Antunović
- 2 Hrvatska seljačka stranka BiH (HSS) - Slavko Peričević
- 28 Koalicija centra - Suada Kapidžić
- 21 Koalicija stranka žena i studentska stranka - Azra Ruščuklić
- 17 Koalicija za cjelovitu i demokratsku BiH - Ramiz Vilić
- 71 Kongresna narodna stranka zaštite ljudskih prava boraca i građana pravde i morala BiH - Enver Imširović
- 16 Liberalno-socijalna partija BiH - Vinko Ćuro
- 55 Muslimansko-bošnjačka organizacija (MBO) - Ahmet Halilbašić
- 25 Nova Bosna - Ševal Begić
- 68 Nova Hrvatska inicijativa i HKDU - Ante Zvonar
- 58 PPP BiH - Benjamin Ibrulj
- 70 Radnička demokratska partija BiH - Miralem Mujanović
- 6 Ramadan Jusić - neovisni kandidat
- 27 Socijaldemokratska partija BiH (SDP) - Sead Avdić
- 50 Socijaldemokrati RS BiH (Stranka Drvarčana) - Jovan Jelić
- 49 Socijaldemokrati BiH - Selim Bešlagić
- 56 Stranka privrednog prosperiteta BiH (SPP) - Amir Ibrišimović

Podatci OSCE

Stanje zaposlenih i nezaposlenih osoba na području Tuzlansko-podrinjskog kantona/županije

OPĆINA	ZAPOSLENIH	NEZAPOSLENIH	UKUPNO ZAPOS. NA ČEKANJU	PROSJEČ. PLATA U KM
UKUPNO	72.253	59.887	9.215	-
Banovići	5.857	2.976	829	271
Brčko	1.498	4.302	49	266
Čelić	471	1.503	-	238
Doboj-Istok	594	2.167	-	256
Gračanica	5.985	7.515	708	197
Gradačac	3.457	4.060	468	235
Kalesija	1.430	4.001	51	229
Kladanj	1.768	1.391	23	128
Lukavac	8.291	6.574	1.775	288
Srebrenik	3.568	3.698	47	294
Teočak	158	1.383	1	322
Tuzla	32.022	11.188	4.522	314
Šapna	329	2.657	-	307
Živinice	6.825	6.472	742	205

IZVOR:

Statistički podatci o privremenim/gospodarskim i drugim kretanjima na području Tuzlansko-podrinjskog kantona/županije, Sarajevo, br. 6. 1998.

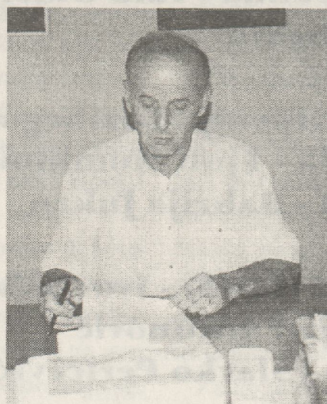

Predstavljamo našim čitateljima:

Ivu Andrića Lužanskog, predsjednika Županijskog odbora Hrvatske demokratske zajednice BiH Soli, predsjednika Županijskog Odbora Hrvatske seljačke stranke BiH Tuzla predsjednika Županijskog odbora Nove hrvatske inicijative BiH Tuzla

Dr. Srećka Tunjića,

Antu Zvonara,

ANDRIĆ-LUŽANSKI: Nemam reći nešto posebno što vaši čitatelji već ne znaju o meni. Napomenuo bih samo da sve ovo što radim, činim zbog svjetlije i sretnije budućnosti svog trogodišnjeg sina Nikole i njegovih vršnjaka, kako ne bi i oni morali prolaziti kroz pakao kojim smo prolazili mi, naši očevi i djedovi.

TUNJIĆ: Govoriti o sebi za novine bilo je uvijek "škakljivo". No, budući da se radilo o Hrvatskom Glasniku, zebnja je manja.

Rođen sam 29. 11. 1943. godine u Donjem Bistarcu u višečlanoj težačkoj obitelji kao 12. dijete. Osnovnu školu sam završio u Bistarcu i Lukavcu. Realnu gimnaziju u Tuzli, a medicinski fakultet i specijalizaciju medicine rada u Beogradu. Za doprinos u struci i organizaciji zdravstvene zaštite radnika 1988. godine, u Sarajevu mi je dodijeljen stručni naziv (priznanje), primarius. Radio sam u Domu zdravlja u Lukavcu kao liječnik opće medicine četiri godine, u Dispanzeru medicine rada SODASO Kombinata i Zavodu medicine rada Doma zdravlja Tuzla 18 godina, u Vojno liječničkoj komisiji u ratu dvije godine i posljednje tri godine na dužnosti generalnog tajnika Društva "Hrvatski dom" Tuzla. Oženjen sam, imam kćer, apsolvencu na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Supruga je "na čekanju" od srpnja 1992. godine.

ZVONAR: Rođen sam 06. 11. 1947. općina Tomislavgrad. Gimnaziju sam završio u Tomislavgradu, a na Tehnološkom fakultetu u Tuzli stekao diplomu inženjera tehnologije.

Radio sam u sljedećim tvrtkama: SODASO - HAK kao vođa smjene, Umel - Fabrika čeličnih konstrukcija i opreme kao tehnolog za antikorozivnu zaštitu, Antikorozijska d.d. Tuzla - rukovodilac, Umel-montaža - komercijala, Antikorozijska d.d. Tuzla - tehnički direktor, direktor poduzeća DAMM d.o.o. Tuzla.

Trenutno sam zaposlen u poduzeću DAMM d.o.o. Tuzla kao direktor veleprodaje. Oženjen sam, suprugom Verom. Imam dva sina Ivana i Antu - studente i kćerku Marijana 3. razred osnovne škole.

Političke djelatnosti: jedan sam od prvih 50 osnivača HDZ BiH, član prvog Izvršnog odbora HDZ BiH 1990. godine dopredsjednik Izvršnog odbora HDZ BiH 1992. godine, član središnjeg odbora HDZ BiH četiri godine, dva mandata 1991-1995. godine.

Osnivač HDZ Tuzla i predsjednik OOHDZ Tuzla četiri godine (dva mandata), predsjednik Kluba odbornika - vijećnika u sedmogodišnjem mandatu - Tuzla, član ratnog predsjedništva Skupštine općine Tuzla 1992.-1994., jedan od glavnih osnivača HVO sjeveroistočna Bosna i 115. HVO brigade "Zrinski".

Dobitnik sam najvećih odlikovanja Republike Hrvatske za političke i vojne zasluge: spomenica domovinske zahvalnosti i Red hrvatskoga pletera.

HG: Objasnite Vaš predizborni motto!

ANDRIĆ-LUŽANSKI: Moj predizborni motto je "S Vama i u ratu i u miru". Osoba sam koja je cijelo ovo vrijeme bila s narodom i uz narod. Bez imalo lažne skromnosti reći ću da sam jedan od ljudi koji je zaslužan što između Hrvata i Bošnjaka na ovom prostoru nije bilo rata i što Hrvati nisu otišli u zbjegove i neizvjesnost. Ostali smo tu, uspravni, svoji na svome, skupa, kao što ćemo i u narednom vremenu zajednički graditi svoju poziciju u našoj županiji i prostorima gdje živimo.

TUNJIĆ: Predizborni motto svake političke stranke, jer se o izborima radi, obično se odnosi i ukazuje na neko obećanje koje ta stranka kani izvršiti i zadovoljiti potrebe i želje birača. Motto Hrvatske seljačke stranke Bosne i Hercegovine je strukturalno nešto drukčiji i nalazi svoje utemeljenje u karakteru i programu same stranke. Slijedeći te odrednice naš bi motto bio, TRADICIJA, ČASNO POSTOJANJE I ZA NAJBOLJE. Mislim da za sve sastavnice našeg mottoa ima utemeljenja, opravdanja i nade.

ZVONAR: Mi smo korak ispred. Nastali smo iz potrebe da bismo u praktičnom životu realizirali naš nikada bolji političko-pravni status u F BiH i TPŽ. Nažalost naša današnja vodeća politička snaga u BiH nije imala i nema dovoljno volje, spremnosti i odlučnosti za takvu realizaciju. NHI je zapravo dosljedna našim izvornim načelima kroz koje se jedino mogu artikulirati aktualni politički interesi hrvatskog naroda u TPŽ, a imajući u vidu političke stečevine koje je hrvatski narod polučio tijekom povijesti u Tuzli i šire, posebno u obrambenom-domovinskom ratu kroz Hrvatsko vijeće obrane i Armiju R BiH, štjući goleme žrtve koje je u toku rata podnio.

Mi ne želimo da Hrvati u TPŽ budu protivnici bošnjačkom narodu, kao što je to uradio HDZ. Zato

mi pružamo istinsku ruku partnerstva bošnjačkom narodu kako u Tuzli tako i na razini cijele BiH. Naš cilj je da kroz tako, (vjerujemo da će pružena ruka na ovakav način biti prihvaćena), vođenu politiku potvrdimo opstanak hrvatskog naroda u TPŽ.

NHI želi izvući Hrvate iz današnjega političkog i gospodarskoga geta u koji je doveden izolacijom vlastite vodeće politike. NHI će zato pored ostalog, ako dobije povjerenje glasača, odmah ići na realizaciju sudjelovanja Hrvata u uređivačkoj politici RTV TPŽ kao i zapošljavanja i drugog osoblja. Tražit ćemo odmah da društvo "HRVATSKI DOM" uđe u proračun budžeta TPŽ, kao krovna organizacija Hrvata. NHI će sigurno sa Bošnjacima riješiti pitanje lokalne samouprave i školstva na cijelom prostoru F BiH, pa onda svakako i u TPŽ odnosno Tuzli, na obostrano zadovoljstvo.

Da bi se ovo realiziralo potrebna je duhovna obnova. NHI razvijat će osjećaj domoljublja prema Tuzli TPŽ kao i cijeloj BiH, našoj domovini bez alternative. Uvažavat ćemo međusobne različitosti i tretirati ih kao naše bogatstvo, zalagat ćemo se za demokraciju kroz kulturu dijaloga, konzesusa, pluralizam među Hrvatima i usklađivanja različitih interesa i potreba. To je zapravo modus vivendi za sve nas u Tuzli i TPK, a za Hrvate posebice.

Na tim osnovama ćemo djelovati, zbog prije iznesenih razloga, kroz medije i naše političke nastupe, a ako dobijemo povjerenje glasača i kroz institucije zakonodavne izvršne i sudbene vlasti. Mi to sve možemo i hoćemo, zato što smo korak ispred.

HG: Kakve će, prema Vašem mišljenju, postići rezultate Vaša stranka na rujanskim izborima?

ANDRIĆ-LUŽANSKI: Na rujanskim izborima očekujem potvrđivanje izbornih rezultata iz 1996. godine i njihovo poboljšanje bez obzira na pokušaj cijepanja našeg biračkog tijela od nekih stranica sa ili bez hrvatskog predznaka. S ponosom ističem da smo mi jedina stranka koja zna i može pružiti zaštitu Hrvatskom puku i ne samo zaštitu naših nacionalnih interesa, nego smo spremni i realizirati sva prava koja proistječu iz Ustava i Federacije BiH i BiH Hrvati naše županije su toga svjesni i njihova potpora programu HDZ nije uopće upitna.

TUNJIĆ: U datim političkim okolnostima nije zahvalno prognozirati rezultate rujanskih izbora 1998. godine. Ima mnogo nelogičnosti i nepravdičnosti u društvenoj zbilji Bosne i Hercegovine. Ljudi se nalaze u stanju razignacije, ne vide perspektivu, iznevjerena su njihova opravdana očekivanja, a mnogi su još u zabludi i žrtve utopijskih obećanja, te jednostranih i nebuloznih politika.

Nevezano za rezultat rujanskih izbora, Hrvatska seljačka stranka je već ostvarila neke svoje ciljeve u službi hrvatskog naroda Bosne i Hercegovine. Svojim postojanjem i djelovanjem omogućila je pluralizaciju političke scene Hrvata Bosne i Hercegovine, što je rezultiralo stvaranjem tj. formiranjem Nove hrvatske inicijative, ili, ako hoćete, drugog HDZ-a.

No, i pored svega mi smo tihi optimisti. Uvjereni, da ćemo na rujanskim izborima osvojiti potrebne glasove za ulazak naših kandidata u sve razine Zakonodavne vlasti za koje smo prijavili kandidatske liste.

ZVONAR: Na rujanskim izborima NHI će pobijediti!

HG: Stranke s hrvatskim predznakom nisu stupile u međusobnu koaliciju. Kakva je Vaša suradnja s tim strankama?

ANDRIĆ-LUŽANSKI: Mi smo nudili razgovore nekim našim sestrinskim strankama koje na žalost više vole biti sestrinske sa neokomunistima ili strankama koje zagovaraju BiH bez koncepta i bez njenog unutarnjeg ustroja pokušavajući zadržati bivši sustav uređenja u kojem bi pozicija Hrvata i naša prava bila nedefinirana, što bi vodilo majorizaciji i asimilaciji u neku "bosansku" naciju, kao i tihom nestanku Hrvata u BiH. Mi jesmo za višestranačje, ali ne možemo poduprijeti one koji rade protiv naših vitalnih nacionalnih interesa i prava.

TUNJIĆ: Činjenica jeste da HSS BiH nije stupila u koaliciju sa strankom s hrvatskim predznakom. Dogovorili smo poslije izbornu alijansu s Hrvatskom narodnom zajednicom. Ne znam koji su razlozi bili za ne stupanje u koaliciju s Hrvatskom narodnom zajednicom BiH s kojom smo vodili razgovore o koaliciji za rujanske izbore 1998. godine. Vođeni su pregovori o koaliciji i s Novom hrvatskom inicijativom, i to pod visokim pokroviteljstvom, ali su predstavnici NHI odustali od koalicije s HSS-om, što izaziva sumnju u njihovu iskrenost provođenja proklamirane politike. Želim vjerovati i očekujem da ćemo konstruktivno surađivati u tijelima vlasti u koje

budemo ušli na izborima, jer je temeljni portret HSS-a da je narodni interes iznad političke borbe.

ZVONAR: NHI je u koaliciji s Hrvatskom kršćanskom demokratskom unijom (HKDU). Ovo je normalna koalicija jer je i NHI demokršćanska stranka. Što to znači? To je zapravo pogled na svijet. To su principi koji dominiraju u našem pogledu na svijet. To su pravda, poštenje, vraćanje ljudskog dostojanstva, rad, znanje, poduzetništvo i obitelj, kao i ljubav prema čovjeku.

HG: Što Vaša stranka nudi kao prijedlog za realiziranje suživota naroda Bosne i Hercegovine?

ANDRIĆ-LUŽANSKI: Suživot je čudna i pomalo fiktivna riječ. Danas, kada svi punih usta govore o suživotu, moram reći sljedeće: Mi smo narod koji je navikao na život pored svojih susjeda. Govore nam o višestoljetnom suživotu, okrenimo se povijesti pa pogledajmo kakav je taj suživot bio za vrijeme turske okupacije BiH, za vrijeme stare i nove Jugoslavije i vidjet ćemo kakva je pozicija Hrvata bila u tom razdoblju - blago rečeno podređena. Ako nam nude takav suživot ponovno veliko im hvala i ne! HDZ BiH nudi nam suživot čistih računa.

I na kraju, banalizirat ću - najbolji odnosi su između onih susjeda između čijih imanja je dobra ograda da ni kokoš ne može proći, dakle bez obzira na sve. Mi želimo državu Bosnu i Hercegovinu

majku, a ne maćehu.

TUNJIĆ: Za život u Bosni i Hercegovini treba mudrosti i hrabrosti. U nauku braće Radić i u programu HSS-a ima dovoljno mudrosti, a hrabrosti imaju hrabri Hrvati. Pridružite nam se. U sadašnjoj zbilji u Bosni i Hercegovini, suživot i zajedništvo u različitostima naroda i građana Bosne i Hercegovine, moguće je postići dosljednim provođenjem odredaba i principa Washingtonskog i Daytonskog sporazuma i silaskom s političke scene ili reduciranjem moći sadašnjih vladajućih stranaka i ratnih profitera.

ZVONAR: Bosna i Hercegovina je i naša domovina. Svi prognani imaju pravo ukoliko žele vratiti se svojim kućama. Tražimo konstitutivnost Hrvata na cijelom prostoru BiH. Sve ovo što tražimo za sebe dopuštamo i drugima.

HG: Jeste li zadovoljni sudjelovanjem medija u predizbornoj kampanji?

ANDRIĆ-LUŽANSKI: Osoba sam koja je često u mediju i koji sa medijima dobro surađuje, do sada smo zastupljeni onoliko koliko osjećamo potrebu da bi trebali biti zastupljeni.

TUNJIĆ: Sve ono što je medijima nametnuto OSCE pozitivno je. Međutim, ima tu mnogo načina na koje mediji protežiraju vladajuće strukture.

ZVONAR: Zadovoljan sam!

Priredio: Juraj Novosel

**ZA SVOJE
NA SVOME**

Zna se

HDZ

IZBORI '98

**SUDJELOVANJE
NA IZBORIMA
DOMOLJUBNA
OBVEZA**

IZBORI '98

HSS BiH
Hrvatska seljačka stranka

12 i 13 rujna 1998. god.

**ZA NAJBOLJE
HSS BiH
Časno postojanje**

**...korak
ispred**

**NOVA
HRVATSKA
INICIJATIVA**

Zaokružite broj **68**

min ljubice d.o.o.

"Husinski rudar"

70. OBLJETNICA SMRTI STJEPANA RADIĆA

8. kolovoza 1998. godine
navršilo se 70 godina od smrti
Stjepana Radića.
Što to znači za hrvatski narod?
O tome želimo pisati i podsjetiti.

Prije 70 godina, 20. lipnja 1928. godine, u beogradskoj narodnoj skupštini tadašnje Kraljevine Jugoslavije, usred skupštinskog zasjedanja, srpski radikal Puniša Račić je pištoljem usmrtio Pavla Radića i Đuru Basarićeka, ranio Ivana Pernara i Ivana Grandu, te smrtno ranio vođu hrvatskog naroda, predsjednika HSS-a Stjepana Radića. Od posljedica teškog ranjavanja Stjepan Radić je umro 8. kolovoza u Zagrebu, a pokopan 12. kolovoza 1928. godine.

Stjepan Radić je bio jedan od najvećih hrvatskih sinova i njegovo je ime postalo simbol borbe hrvatskog naroda protiv velikosrpske hegemonije. Atentator je uspio fizički ukloniti Stjepana Radića, ali nije uspio uništiti ideje koje je on usadio u biće hrvatskog naroda.

Ovaj zločin u beogradskoj skupštini je prijelomni trenutak u hrvatskoj povijesti jer je pokazao da je bilo kakva zajednička državna tvorevina Hrvata i Srba nešto što bi se protivilo volji hrvatskog naroda.

Taj zaključak potvrđuju svi događaji koji slijede, od diktature kralja Aleksandra i suspendiranja Ustava, patnje hrvatskog naroda u Drugom svjetskom ratu i konačnom ispunjenju višestoljetnog sna o samostalnoj hrvatskoj državi. Taj je san ostvaren velikim, nadajmo se posljednjim žrtvama koji je hrvatski narod morao dati za svoju državu.

Velikih Radića više nema. Teško da će u našem narodu ikada i biti umnijega pera od pera Antuna Radića i divnije riječi od riječi Stjepana Radića. Ali nauk što su ga ostavili u knjigama i u dušama preživjet će pokoljenja budućih pokoljenja. Veliki Radići nisu živjeli uzalud. I danas još "hrvatstvo je svetinja djedova, a čovječnost zvijezda naša nova".

U povodu ove obljetnice vrijedi se i podsjetiti da je Stjepan Radić posjetio Tuzlu 1927. godine, godinu dana prije njegove tragične smrti.

U tom duhu sjetimo se i odajmo počast i zahvalnost našem Stjepanu Radiću.

Felix Agricola

"Selo mira" u Turiji kod Lukavca

NOVAC OSIGURALA FONDACIJA "RUDOLF WALTER"

Konac tekuće i početak nove školske godine, općina Lukavac dočekuje otvaranjem i stavljanjem u funkciju jedne međunarodne socijalne i pedagoške ustanove, škole i đačkog i staračkog doma popularno nazvane "Selo mira". Sredstva od 6,5 milijuna osigurala je njemačka fondacija "Rudolf Walter", čije je sjedište u Frankfurtu, a ispostava u gradu Atlanti u Americi. Otvaranju i početku rada "Sela mira" prisustvovao je sam osnivač fondacije Rudolf Walter, Švarc Šiling, međunarodni medijator za Bosnu i Hercegovinu, gospođa Klaudija Nitle, savezni ministar Njemačke, dr. Ejub Ganić, predsjednik Federacije Bosne i Hercegovine, općinski i kantonalni funkcioneri, iz domena obrazovanja i socijalne zaštite.

"Selo mira" odmah je primilo pedesetak djece bez roditelja uglavnom iz Podrinja, a njegov kapacitet je zbrinjavanje i odgoj 150 djece bez roditelja, i pedesetak osoba starije dobi. OIvo je kombinacija neke vrste dječije i staračke ustanove. To ujedno govori da je cilj ove institucije briga i staranje o najnežbrinutijim, onih koji su bez vlastitog izvora egzistencije.

Nakon teškog perioda izazvanog ratom u prigodi smo da prisustvujemo nečemu što daje nadu u bolju budućnost. Naši prijatelji iz Njemačke ovim činom pokazali su da ne ulažu u BiH da bi zaradili, već da bi osigurali mir i budućnost našoj djeci. Iza ovog projekta stoji humanizam najvećeg rada, rekao je predsjednik Federacije Ejub Ganić, na otvaranju "Sela mira".

Meni je drago što je moja fondacija uložila novac za potrebe djece BiH. Djeca koja će ovdje biti smještena imat će i svoje sponzore u Njemačkoj. Bit će nam drago da djeca iz ovog sela

završe visoke škole i tako sebi osiguraju budućnost, rekao je Rudolf Walter, vlasnik Fondacije.

Izgradnja "Sela mira" u selu Turiji nadomak Lukavca, i jezera "Modrac" u neposrednoj blizini Tuzle, trajala je dvije godine. Najprije je općina Lukavac ponudila da se "Selo mira" izgradi u Bistarcu, koji je još bliže Tuzli, ali se oko te lokacije razvila velika polemika, i uvažena je primjedba da je ipak sretnije rješenje Turija. Selo zaprema površinu od pet hektara, zelenih, parkovskih i građevinskih površina. Ima 12 stambenih jedinica, što će predstavljati neku vrstu velikih obitelji s odgojiteljima, pedagozima i sociolozima, učiteljima i profesorima. Odgoj i obrazovanje treba se vršiti po najsuvremenijim programima, neopterećujući stanovnike socijalnim i nacionalnim podrijetlom. Cijeli program otvaranja "Sela mira" pokazao je kakav će biti karakter te ustanove, jer je veliki dio programa izveden na njemačkom jeziku, uz njemačke govore i sadržaje. U okviru sela su rezervirani prostori za smještaj onih koji će nadgledati rad i organizaciju, prije svega vlasnika fondacije "Rudolf Walter", i drugih međunarodnih faktora. "Selo mira" bit će mjesto gdje će se navraćati međunarodni čimbenici koji daju velika sredstva u humane svrhe, i podižu veliku infrastrukturu u BiH radi njene obnove i izgradnje. Naši pedagozi morat će štošta naučiti iz međunarodne pedagogije i psihologije, ako budu željeli ovdje raditi i zadacima odgovoriti. Općina Lukavac koja je prihvatila da se jedna ovakva ustanova locira na ovom prostoru morat će učiniti sve da "Selo mira" ima međunarodni ugled i karakter.

Mato BIKIĆ

foto color Žunić
express color laboratory

ul. Veljka Vlahovića 56, TUZLA Tel.: 075 34 364

TUZLA • TEŠANJ • GRAČANICA

**EKSPRES
IZRADA KOLOR
FOTOGRAFIJA
SVIH FORMATA
ZA SAMO 30 MINUTA**

foto color Žunić
express color laboratory

**PRŽI I PAKIRA
pržionica kave**

FIMEX

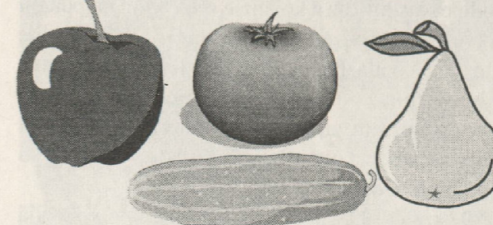
kava 100 g ..... 1,30 KM
kava 200 g ..... 2,60 KM
kava 500 g ..... 6,50 KM

SIROVA ..... po dogovoru

Barišić Ivan
Omajnska-Usora
tel: 087/899 118
087/899 083

Što kažu proizvođači voća i povrća u Posavini o plasmanu robe KAP VODE U MORU

S obzirom na
izjave, ministri u
TPK i oraškoj
županiji ne znaju
što im se dešava
na terenu

su se pretvorile u tvornice šljivovice, ili su od voćnih ekstrkata pravile sokove. Da li Mustafa Palata za javnost govori istinu, kao direktor "Bosnaprodukta", kad kaže da ova tvornica sada nešto vlastite proizvodnje otkupljuje, reći će Osman Muratović, poznati voćar iz Vučkovaca.

BRČKO RAVNE - Halabuka o proizvodnji i plasmanu voća i povrća u Posavini se ne smiruje. Ona će biti prekraćena nenadno toplim ljetom jer će i voće i povrće brzo završiti. Uvoz izuzetno jeftinih proizvoda preko šupljih granica i njihov plasman putem tržnice "Arizona", domaće proizvođače će koštati velikog truda i rada ovog ljeta. Tko je zagazio u dublje vode i više proizveo, gore je prošao. Tržnica "Arizona" je bila krcata svim vrstama roba, a naročito poljoprivrednih.

- Možemo se o svemu dogovoriti. Samo kažete koliko vam treba paprika, krastavaca, paradajza, kupusa, i mi ćemo vam to dostaviti ovdje, u Tuzlu, Zenicu. Što hoćete jeftinije od 5 DM po vreći paprika (18 kilograma) 3 DM po vreći krompira (30 kilograma), a slične cijene su kupusu, krastavcima, bostanu, crnom patlidžanu?!

Ovo nam je rekao jedan Semberac ili Mačvanac (nije želio reći odakle je), odgovarajući na naše pitanje da li može isporučiti veće količine povrća za preradu i stavljanje u tegle za zimu. Brzo nas je pročitao da nismo vlasnik nekog pogona, ili nabavljač za neku tvornicu pa nismo neke iscrpnije informacije od njega mogli dobiti. I drugi su zadržali u odgovorima na pitanje odakle tolike paprike, krastavci, kupus, šljive, luk, bostan, na "Arizoni". Uglavnom nisu to proizveli posavski proizvođači. To su tuđe robe, koje se u vrijeme zatvaranja tržnice naveče prodaju upola cijene, njima se dalje šverca po Tuzli, Gračanici, po mini tržnicama i ispostavama "Arizone" u susjednim mjestima, od Orašja do Srebrenika, Gradačca.

Ragib Kapetanović, Asim Halilović, Asim Smajić iz Gradačca, vele da ih je sramota iznijeti na pijacu vlastito voće i povrće, jer su cijene nikakve, ne pokrivaju minimum uloženog rada i truda. Mato Lovrić, na mini "Arizoni" u Hrgovima ove godine nije mnogo povrća posadio. Veli da se više isplati prodati tuđe.

Na pitanje može li vlast neke probleme riješiti on odgovara:

- Kakva vlast, koja vlast? Neka se brine svatko o sebi. Isto je bilo i prije rata kada nije bilo ni "Arizone" ni porušeni tvornice. Što do tada nitko iz Gradačca, Srebrenika, Tuzle, nije neki pogon ovdje izgradio, da se otkupljuje voće i povrće, i preraduje.

Ustvari izgrađena je tvornica u Gradačcu, pa Čeliću, ali i od njih nije bilo nikakve vajde. I oni

"zlatna koka", skela preko Save, snijeti jaje, pa priča priču o pšenici i otvorenosti putova za robe na sve strane.

Idriz Vrtagić opet zamajava javnost da ima otkupa, da će biti veći 90 odsto nego lani, a ne kaže da je i prošle godine bio nikakav. To što neki privatni iznikli pogoni, i aktivirane tvornice nešto rade i pakiraju, ne znači da od domaćih proizvođača proizvode otkupljuju. Što bi "Vegafruit", "Fana", "Bosnaprodukt", kupovali robu od svojih sušjeda, kada je ona duplo jeftinija na "Arizoni". Još lakše je kupiti smrznute ekstrakte u Sloveniji, i razmučivati u vodi i šećeru. Nije ni čudo da na plastičnim bocama sokova ne piše čiji su i odakle su, ili da se na "Arizoni" patvoreni škotski viski nudi po 5 DM.

Dvojica, ili trojica, ministara uopće ne spominju da je tuzlanski i majevički kraj najbolji šljivarski kraj u Bosni, da su stotine hladnjača-šlepera odavde odvozile svježju šljivu put Austrije i Njemačke, a sada sve ide u rakiju. I šljivovica je profanirana, jer šverceri je jednostavno proizvode od šećera, i svi sada zaziru jer ne znaju koja je prava.

Uskoro će biti novi sajam u Gradačcu. Nije više sajam šljive, ili voća i povrća, nego poljoprivredne i prehrambene industrije. Shvatili su i u Gradačcu da od voća i povrća nema ništa. Još jednom će se okupiti krema Federacije i bit će teoretiziranja što i kako dalje, a voće i povrće završava na smeću. Težački trud ode uzalud. U Posavini na jedan traktor dolazi stotinu starih putničkih auta. U trgovinu i šverc ne može se nogama. Općina Ravne-Brčko govorila je o izgradnji pogona za proizvodnju kečapa, ali i to je bila predizborna magla.

Prije koji dan iz sela Šatorovići odvezena je prva hladnjača rane šljive "stenlejš". Firmu "Rijeka voće" kupio je neki dovitljiv Posavljak, i organizirao izvoz prvih količina šljive. Ministri neka motre iz ureda kako je rodilo, i kako hrana propada.

Mato BIKIĆ

Astra-obuća

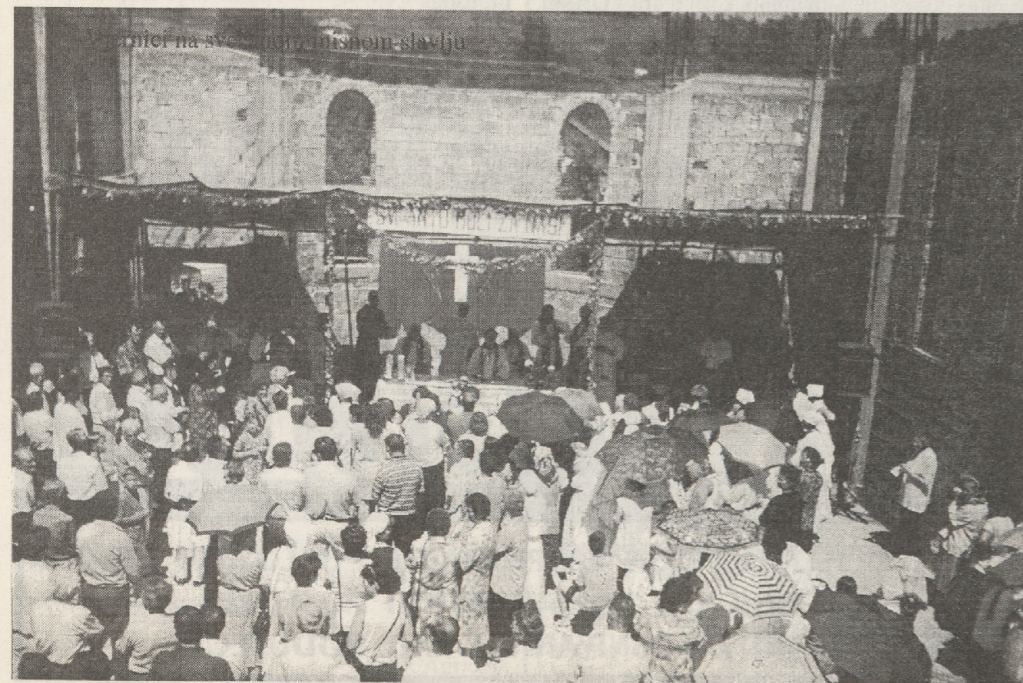
d.o.o. SARAJEVO POSLOVNA JEDINICA TUZLA Tel/fax: ++387 75 252 394

§ FIDUCIA

**DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA**

DRIJENČA

Iznenadjuće je veliki broj ljudi iz Tuzle i okolice koji nikada nisu bili u Drijenči. Svi oni imaju neku tetku, kumu ili drugu koja je rodom iz tog sela i svi znaju da je selo egzotično i daleko. U ovim ratnim i poratnim godinama bilo je niz razloga da se velik broj njih zaputi u taj majevički kraj dobrih ljudi, vjernih katolika, hrabrih muškaraca, odanih i tradicionalnih žena. Oni imaju u ovom kraju rijetko očuvan i odnjegovan kvalitetan, trajan odnos prema svom pripadanju hrvatskom narodu i to onaj fini bosanski, mudri način življenja svoga hrvatstva koje nikoga ne iritira, nego samo izaziva poštovanje, respekt i ima svoju visoku cijenu.

Kad sam se, kod brežakčkog župnika fra Vlode Koštromana, sedamdesetih godina (Drijenča se od župe Breške odvojila kao samostalna župa 1986. godine) raspitivao u kojem je selu svijet najodaniji crkvi i vjeri, prvi put sam čula za Drijenču. Poslije sam predavala Brčinama, Stojacima, Jurićima, Filipovićima i uvijek su to bila dobro odgojena djeca koju sam prepoznavala kao sinove i kćeri onih očeva za koje mi je fra Vlado rekao da su najodaniji Bogu.

19. srpnja 1998. godine Drijenča je ponovno bila u središtu interesa tuzlanskih Hrvata katolika. Uzoriti gospodin, kardinal Vinko Puljić blagoslovio je temelj nove župne crkve svetog Ante.

Bilo je svečano s mnogobrojnim uglednicima iz samoga vrha vjerskih predstavnika (Kardinal, provincijal i dekan) kao i civilnih vlasti (iz tuzlanske i čeličke općine).

U svojoj propovijedi g. Vinko Puljić naglasio je simboliku izgradnje crkve i izgradnje čovjeka kao osobe. Važnost kvalitetnoga temelja i dobre povezanosti građevinskog materijala. Kao što je čvrsto uvezana svaka cigla na ovoj građevini tako treba svaki čovjek sebe ugrađivati u ovu zajednicu koja se u njoj okuplja.

Prisjetio se crkava u čijim je izgradnjama on sudjelovao i brige i ljubavi koje posebno za njih osjeća. Posebno se voli ono u što se znoj ugradi, a ono što se voli to se čuva.

Citirajući jedno staro bosansko iskustvo pretočeno u mudru izreku, podsjetio je da "ne jede pitu onaj tko ima, nego onaj tko je naučio", što će reći ne daje u crkvu onaj koji ima, nego onaj koji voli crkvu!

Tu je misao izgovorio jedan starac, ohrabrujući obeshrabrenog g. Puljića koji je tada bio župnik, graditelj crkve.

Mudri starac dovco je za ruku svoga unuka i pokazivao mu crkvu u izgradnji: "Vidiš, ovdje je tvoj did kopao temelje, zidao je ovaj zid, tesao ovu gredu! Upamti to dobro i znaj, ovo je tvoja crkva".

U vrelom ljetnom podnevu odzvanjala je nadbiskupova poruka, ali nije bilo mnogo djedova

Kardinal blagoslivlja temelje nove crkve

i unuka da čuju i upamte to što pamtiti treba. Jedan je drenački sin postao kum temelju nove crkve. Nije bilo baš najspretnije ponuđeno i prihvaćeno ovo kumstvo, ali na kraju je ipak kum zadovoljan sjedio čelo stola, a kuma lijepa i elegantna, u narodnoj nošnji, sva ozarena igrala u kolu. Orila su se okolna brda od pjesama i kola što su se u već poodmaklom danu nizala na majevičkim proplancima:

"Pjevat ćemo k'o nekad na prelu,

pjevat ćemo o svojem selu", poručuju dvije snaše za koje se vidi da su upamtile ljepša i sretnija vremena u Drijenči. Druge dvije, odmah do njih prihvaćaju otužnu kajdu:

**"Selo moje morat ću te slikat'
ne mogu te zaboravit' nikad".**

Masa sjedi za pripremljenim punim stolovima i blaguje plodove drenačkih njiva koji su bogati i s ukusom pripremljeni.

Članovi crkvenog zbora iz Tuzle prisjećaju se gladne 1993. kada su ovdje pjevali za svetog Antu i bili tako počašćeni da nikada neće zaboraviti taj posjet.

Bili su doslovno željni kruha, a Drijenča im je ponudila pečenje i kolače. Danas tuzlanski zbor opet pjeva:

**"Sa prijestola svog
nek vlada Krist Bog!"**

Jedan u mnoštvu zemaljskih Božjih prijestola utemeljen je ovoga 19. srpnja 1998. u Drijenči.

Zdravica za zdravicom, raspoloženi Dragunjski župnik šali se i najavljuje, opominje i podsjeća na značaj današnjeg slavlja, a provincijal je kratko, ali znakovito poručio: "Ako odete i ostavite svoja imanja doći će drugi ljudi na njih..."

Župnik u Drijenči, fra Marko Kobaš došao je 1992. godine među ovaj narod. Svako malo nešto organizira i vrlo je osjetno njegovo djelovanje u ovim teškim nesigurnim vremenima. Veseo je danas i nekoliko puta hvata se u kolo zajedno sa svojim župljanima i gostima. Njegov habit ne odudara i dobro se uklapa dok fratar znalački pocupkuje među šarenim narodnim opravama razigranog naroda.

HG: Već ste 6 godina u Drijenči. Od kuda ste došli i koliko ste dugo svećenik?

FRA MARKO: Mladu misu imao sam 1965. u Grebnicama, a onda sam se otisnuo. Djelovao sam u Vijaki, Zoviku, Tramošnici, Tišini, Jajcu, Tolisi. Negdje kao kapelan, a negdje kao župnik. U Drijenču sam došao iz Tolise gdje sam boravio.

HG: Prošli ste diljem Bosne. Koju župu možete izdvojiti kao posebnu, u kojem ste mjestu "kod kuće"?

FRA MARKO: Volio sam Zovik. To je isto majevička župa, samo s druge strane planine. Iznimno lijep kraj, a u njemu ljudi koje bi svaki svećenik poželio za župljane. To je narod vjere, morala, poštovanja svećenika. Tamo nisam gradio crkvu, samo sam započeo prikupljati materijal.

HG: Je li ovo prva crkva koju gradite? Možete li usporediti Zovik i Drijenču?

FRA MARKO: Ovo je treća nova crkva koju gradim. Gradio sam u Tišini i Vijaki crkve, a i župnu kuću u Tišini. Blizu sam mirovini i ovo je moj posljednji građevinski zahvat. Drijenča je mala župa. Ona je ranjena u dušu i srce u ovom ratu. Nije se uspjela ni razviti, postojala je samo 6 godina kao samostalna zajednica, a odmah su joj podrezali krila. Nitko ne zna proreći što je Providnost namijenila Drijenči. Ona je izazov. Ljudi su dobri i vrijedni. Imaju povjerenja u svećenika. Najvažniji osjećaj za graditelja je kada osjeti da mu ljudi s povjerenjem daju ono što otkidaju od svojih usta. Ja to ovdje osjećam. Nema velike razlike u mentalitetu Zovika i Drijenče. To su vjerni, srčani majevički Hrvati na koje su se svi koji su prema njima bili poštteni mogli osloniti i na njih računati. Vrlo sam zadovoljan suradnjom s župljanima i zavolio sam Drijenču.

HG: U boljim vremenima prilikom izgradnje vjerskih objekata sve triju konfesija bilo je već uobičajeno da sudjeluju i susjedi drugih vjera. Ono što se nekada zajedno izgrađivalo, u ovom ratu rušilo se bez milosti. Kako danas stvari stoje?

FRA MARKO: Oni što su gradili nisu rušili. Dobri ljudi nisu prolazna vrijednost. Ovdje imamo goste, predstavnike susjeda, Bošnjaka-muslimana koji su nam uvijek bili dobri susjedi. Vidjeli ste ih i u vrijeme mise i za stolom. Tu su i predstavnici

vlasti. Nisu stvarali probleme kod dobivanja dozvola. Naprotiv, rado su ih dali. Našli su im poduzeće u kojem smo bez poreza nabavili materijal za izgradnju crkve.

HG: Jesu li vam novčano pomagali? Predstavnik tuzlanskih vlasti, g. Ivo Divković veli da nisu znali za gradnju, a da su inače voljni pomoći. Jeste li kucali na sva vrata?

FRA MARKO: Nismo dobili nikakvu pomoć. Ni od crkvene, ni od humanitarne, ni od civilne vlasti. Niti je bilo pomoći ni odmoći. Bilo je obećanja koja nitko nije ostvario. Drijenčani su sve uradili sami. Djelovali su neuvjerljivo u svojoj namjeri pa su svi sigurno čekali da odustanu. Evo, sada više nema sumnje u realizaciju projekta, evo prilike onima što su obećavali i onima kojima je Bog dao da imaju i mogu pomoći.

HG: Crkva koju gradite po svome izgledu klasična je građevina, praktično prilagođena vremenu. Je li to po vašem ukusu ili ste prihvatili nečiji savjet?

FRA MARKO: Dobro sam surađivao s arhitektom, g. Jurom Pranjićem. Nastojali smo se držati tradicije starih crkava koje me privlače više od modernih. I narod voli klasični stil i navezaniji je na prepoznatljive, druge oblike u građevinarstvu. I sredini se treba prilagođavati. Mislim da mnogi graditelji crkava u Bosni ne vode računa o vremenu i prostoru. Nije vrijedno samo ako je moderno, pod svaku cijenu. Poštujem argument da građevina treba reprezentirati svoje vrijeme. Ali držim da u sebi treba imati i tragove tradicije jer ne započinje sve iz početka kao da ništa prije nije bilo.

HG: Ugodili ste i pučkom ukusu koji nije uvijek najsigurniji kriterij. To se posebno odnosi na vašu župu čiji je puk razasut diljem svijeta. Kome ste zapravo gradili crkvu?

FRA MARKO: To je bolna točka cijele Bosne, a pogotovo Drijenče. Prije rata imao sam 350 obitelji sa 1350. duša. Danas je ovdje 200 obitelji sa 570 duša. 60% župljana je u inozemstvu i nitko se ne vraća. Osjećam još uvijek kako žele otići. Tamo grade kuće i nastanjuju se. Ohrabruje me jedino činjenica da ne prodaju ovdje. Sve tako stoji kao da čekaju neko čudo. Drijenča je njihov voljeni osamljeni otok koji čeka svoje momare. Druga sela

Župnik fra Marko Kobaš potpisuje dokument o kumstvu

napreduju, u njima se život obnavlja, a Drijenča čeka...

HG: U čemu ste onda vidjeli smisao gradnje crkve?

FRA MARKO: Smatrao sam to svojom dužnošću. Poznajem ove ljude. Crkva ih je uvijek okupljala i bila im stožer. Osjećam radost u njihovim očima kad vide nove zidove. Kada bi svećenik izgubio nadu i smisao to bi bilo strašno. Onaj tko gradi, računa na budućnost, ne predaje se.

Ako se Drijenča poveže cestom sa selima prema Tuzli, vraćat će se ljudi. Istina je da ima malo mladih, ali ima i onih koji bi se rado vratili kada bi imali zaposlenje.

Među ovdšnjom mladeži ima i duhovnih zvanja. Ako Bog da, za dvije godine imat ćemo mladomishnika. To će biti prvi Drijenčanin svećenik. Imamo i dva sjemeništarca maturanta.

HG: Ima li Drijenča svoje intelektualce? Imate li kontakt s njima? Osjećate li njihovu brigu i vezanost za korijene.

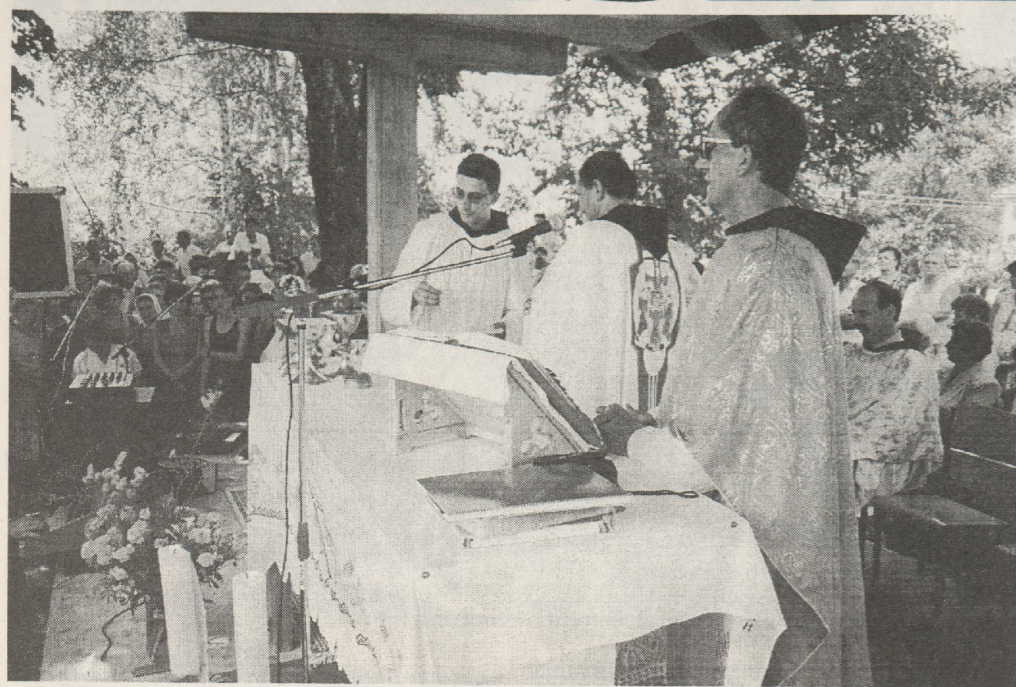
FRA MARKO: Ima školovanih ljudi, i na položajima, i imućnih. Oni nažalost nisu ovdje, ni u Tuzli. Najbliži su u Zagrebu. Dolaze i ja ih susrećem kad su tu. Nemamo, međutim, od njih ni materijalne ni duhovne pomoći, a ni oni je ne traže od nas. Nisu ni na kakav način organizirani, možda su raspršeni, možda ih nije veliki broj, a dosada nije ni bilo potrebe za takvim vidom okupljanja.

HG: Drijenča je tiha i zaklonjena, dušu dala za čovjeka koji se želi odmoriti, promisliti, sebi vratiti. Kad niste zaokupljeni gradnjom čime se bavite ovdje?

FRA MARKO: Dok sam bio mladi volio sam raditi s mladima. Radio sam s ministrantima, išao na izlete s vjeroučenicima, pripremao priredbe i druge oblike društvenih okupljanja. Sada nemam uvjeta za svoj pedagoški rad. Imam samo petero djece od I do V razreda i 23 od V do VIII. To je malo.

Zato sam pronašao svoj interes u izgrađivanju crkve u kojoj će, ako bude Božja volja, generacije Drijenčana izgrađivati svoje duše.

BREŠKE

OVE GODINE NA BREŠKAMA MNOGO VJERNIKA KAO NIKAD DOSAD

TRADICIONALNO BLAGOVANJE POSLIJE SVETE MISE

Dobronamjerni ljudi uvijek kažu domaćinu - Dobar si domaćin, nitko ne zna kao ti prirediti slavlje - a svake godine konstatiraju - nikada nije bilo bolje.

Nedobronamjerni ljudi traže "dlaku u jajetu" i uvijek je pronađu, ali i njih treba poslušati.

I oni prvi i oni drugi uočili su isto ove godine na Breškama za Gospojino.

Dugo godina nije bilo ljudi u tolikom broju.

Dugo godina nije bilo tolike pozornosti u vrijeme svete mise.

Dugo godina nije bilo tako dobre organizacije slavlja.

Fra Blažan Lipovac ušao je u dušu svojih vjernika. Njemu nije tajna kojim se sredstvima ljudi okupljaju i angažiraju u duhovnim i materijalnim djelatnostima župe.

Fra Ivan Opačak, svećenik i glazbenik u neočekivanom svjetlu predstavio je novi pjevački zbor župe Breške. Neobična glazbena obrada sakralnih tekstova te prilagođenost modernom vremenu i ukusu osvježene je koje je privuklo i najtvrdre uho i razigralo i najtvrdre srce.

Ratni zenički gvardijan fra Stjepan Radić, propovjednik i ratni tuzlanski gvardijan fra Petar Matanović, pjevač bosanskog napjeva *Evandjelja*, dva "ratnika golubijeg srca", doprinijeli su općem ugođaju uspješnog slavlja.

Osjetilo se da su izbori blizu. Veliki broj hrvatskih političara došao je Gospi Brežackoj, jedni da je zamole za pomoć, drugi da budu viđeni. Ne treba biti sitničav pa zavirivati ni u čiju dušu. Najvažnije je da su došli, da Bog da češće dolazili!

Na Veliku Gospu Breške se pretvore u jednu otvorenu blagovaonicu. Svi se gladni mogu nahraniti, već prema tome tko kakvu glad osjeća. Ima svega i za tijelo i za dušu!.

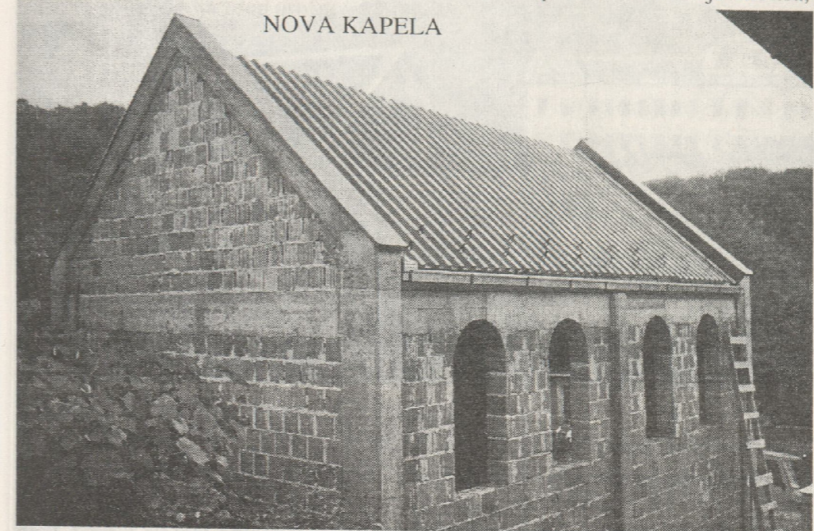
Marica Petrović

Svaki čovjek želi lijep i uspješan život. Sve što ljudi rade, rade zato da bi im bilo ljepše i bolje. Koliko to postižu? Zašto mnogo puta ne postižu? Jedini stvarni način do ljepšeg, boljeg i uspješnijeg života je život sa više pravednosti, poštenja, dobrote i ljubavi. Najbolji način postizavanja pravednosti, poštenja, dobrote i ljubavi je poznavanje i primjenjivanje cijele, autentične i ispravno shvaćene katoličke vjere. Sa Kristom je život ljepši i bogatiji.

BLAGOSLOV NOVE KAPELE U MRAMORUI

Blagoslov kapele u Mramoru obavljen je na blagdan sv. Ilije, 20. srpnja 1998. godine. Misno slavlje je predvodio vikar Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Marko Oršolić uz koncelebraciju župnika fra Franje Martinovića, kapelana fra Joze Gogića, đakona fra Marinka Pejića, te velikog broja vjernika iz Mramora i okolnih sela.

Vjernici su sami dobrovoljnim priložima financirali u izgradnji i obnovi kapele. U selu Mramor živi oko 225 obitelji katoličke vjeroispovijesti, koji su vrlo složni, iako se teško živi. Obzirom da još ima mnogo posla oko dovršenja kapele: unutarnje uređenje, gradnja zvonika, nabavka vrata, prozora i uređenje okoliša,

NOVA KAPELA

STARA KAPELA

Mramorčani i župnik fra Franjo Martinović, vjeruju da će i društvena zajednica i firme pružiti pomoć za dovršenje kapele.

Stoga se vjernici i župnik koriste ovom prilikom da zamole sve ljude dobre volje, koji su u mogućnosti, da pomognu da se radovi na obnovi i izgradnji kapele privedu kraju na slavu Božju i neizmjernu korist njenom puku.

Arhitekti g. Pranjić i g. Joketović zamijenili su jednostavnu, tipično bosansku mramorsku kapelu, novom, modernijom kapelom u kojoj će vjernici Mramora slaviti zaštitnika Bosne u budućnosti.

Sandra

IX. međunarodni festival mladih - Međugorje, 31. VII. 1998. - 6. VIII. 1998.

"Došli smo ti Majko draga..."

Ove godine u vremenu od 31. VII. - 6. VIII. 1998. održavao se deveti po redu međunarodni festival mladih u Međugorju. Mislim da o Međugorju ne treba mnogo pričati i da svi dovoljno znaju o tom malom a velikom mjestu. Bilo je nezaboravno! Ove godine je na festivalu bilo preko 20.000 mladih sa svih kontinenata, iz preko 25 zemalja svijeta: Amerika, Brazil, Mississippi, Australija, Novi Zeland, Kina, Japan, Koreja, Argentina, Indija, Libanon, Maroko, Španjolska, Portugal, Francuska, Italija, Austrija, Njemačka, Slovačka, Češka, Poljska, Rumunjska, Mađarska, pa Slovenija, Makedonija, Hrvatska i Bosna i Hercegovina. Hrvata je bilo preko 1000 i to iz svih naših većih gradova: Zagreba, Rijeke, Splita, Dubrovnika, Osijeka, Vukovara, Vinkovaca, Mostara, Širokoga Brijega, Ljubuškoga, Jajca, Busovače, Sarajeva i Tuzle. Tužna je istina da nas je iz Tuzle išlo samo dvoje. Do posljednjega trenutka bilo je oko 15 zainteresiranih. Međutim, zadnji dan nitko nije došao na dogovor. Nisu svjesni što su propustili. Ipak, nismo bili najgori, mislim na nas Tuzlake, jer je iz Sarajeva, opet kažem nažalost, bilo samo jedna djevojka.

Teško je opisati ono što smo tamo doživjeli. Kad čovjek pogleda sa oltara svu onu mladost na jednom mjestu, nešto u njemu zaigra. Bilo je lijepo vidjeti i veliki broj svećenika i redovnika; svaki je dan pod sv. misom koncelebriralo preko 200 svećenika iz mnogih zemalja. Evandjelje i molitva

vjernika su se čitali na preko 10 svjetskih jezika. Bilo je mnogo i časnih sestara raznih redova i kongregacija koje su dovele mlade 17 svojih župa. Mi smo bili smješteni u kući "DOMUS PACIS" u Međugorju koja je pri župnom uredu. Tu budu smješteni oni mladi koji pjevaju ili sviraju neki instrument. Naravno, smještaj je bio besplatan. Iskoristio bih priliku da se zahvalim gospodinu Boži Šimiću, direktoru Salineatrans-a, jer smo od njega oboje dobili besplatne povratne karte.

Evo kako je izgledao jedan dan nas iz "DOMUS PACIS", a ujedno i dan ostalih mladih.

Nakon ustajanja u 7,30 sati i doručka, u 9,00 počinjala je molitva s pjesmom, na velikom oltaru iza župne crkve sv. Jakova apostola. Tada bi neki

svećenik ili jedan od vidjelaca održao predavanje ili svjedočenje. U 13,00 je bio ručak, a u 16,00 ponovno molitva i predavanje; u 18,00 krunica (molila su se radosna i žalosna otajstva svaki desetak na drugome jeziku) a u 19,00 sv. misa. U 22,00 bilo je klanjanje i blagoslov s Presvetim. Završavalo se pjesmom i odlazilo na počinak. U nedjelju 2. VIII. '98. na Porcijunkulu (Gospi od Andela), išli smo na Podbrdo, mjesto Gospina ukazanja, gdje smo molili krunici i pjevali. Predzadnju noć održala se procesija s Presvetim koja je trajala više od dva sata kroz cijelu župu.. Zadnju večer imali smo priliku pogledati igrokaz o Kristovom križnom putu i Uskrснуću, koji su priredili mladi iz zajednice "CENACOLO" što ju je osnovala i vodi č.s. Elvira.

To je zajednica u koju dolaze mladi-narkomani i tu postižu i tjelesno i duhovno ozdravljenje. Iste noći ujutro u 3,00 krenuli smo na obližnje brdo Križevac do čijega su vrha trebala skoro dva sata hoda, da bi se u 5,00 održala sv. misa. To je ujedno bio i posljednji dio programa ovogodišnjega festivala. Taj dan je bio najtužniji, jer je trebalo poći kući. Moje je mišljenje da je svatko tko je bio na ovome susretu ponio sa sobom malo duhovno obogaćenje. To mogu i sam posvjedočiti.

Međugorje je pjevalo svoju himnu *Majci Božjoj*. I tuzlanski glasovi pridružili su se tom svečanom pjevanju.

PRIREĐIO: Zlatko Š.

ZAJEDNIŠTVO MLADIH: MISSISSIPPI, BOSNA, SLOVENIJA
PHOTO: Danijela I.

Prilozi za urbanističku povijest Tuzle

Teško da u svijetu postoji grad čije je lice na ovaj način ostajalo bez svoje prepoznatljivosti. Ono građevina što se uspjelo sačuvati u starom jezgru grada, tek su sjena ambijenata i zdanja koja su činila urbanu i arhitektonsku duhovnost Tuzle.

Prostor grada Tuzle počeo se razvijati oko današnjeg Solnog trga, gdje se nalazio prvobitni slani bunar, dubine 18 metara. Oko bunara je bio veći broj kazana u kojima se prokuhivala sol. Ujedno, ovaj prostor je predstavljao i centralnu točku - pazarište.

Analogno drugim gradovima u Bosni i Hercegovini, može se pretpostaviti nastanak i razvoj urbane aglomeracije.

Sakralni i javni objekti, koji su nedvojbeno prvo podizani u blizini Solnog trga, dali su urbani karakter prvobitnoj naselobini. Potom se izvan središnjeg područja, koje postaje čaršija, formiraju stambene zone - mahale.

Razvoj naselja nije bio koncentričan. Budući urbani prostor obilježen je mahalama, koje su formirane na različitim točkama. Prostor između mahala popunjavao je u kasnijim fazama.

Izvjesno je da su Turci prilikom prvog zaposjedanja tuzlanskog područja zatekli Donju Tuzlu kao utvrđeno naselje. Srednjovjekovni drveni grad je uništen u borbama između Stjepana Tomaševića i smederevskog sandžak-bega Mihal-oglu Ali-bega, u svibnju 1463. godine. Na ovom prostoru je polovinom 16. stoljeća podignuto utvrđenje (palanka), koje je obuhvaćalo prostor oko današnje Šarene džamije, a zidovi su dopirali do slanih bunara i rijeke Jale. Nema pouzdanih podataka o izgledu čaršije. Sačuvane su neke topografske odlike terena koje ukazuju na njen položaj i veličinu.

Nakon turskog osvajanja, naselje postupno poprira izgled orijentalno-islamskih gradova. Za prvih šezdeset godina izgrađeno je niz objekata karakterističnih za gradove ondašnje Turske Carevine. Krajem 16. stoljeća grad se ubrzano razvija i ima deset mahala sa 506 kuća. Za razvitak Tuzle u 16. stoljeću značajni su poduhvati smederevskog sandžak-bega Turalibega, kojeg povjesničari pominju kao velikog graditelja. Njegova napredna rješenja bitno su uticala na razvitak grada. Sagrađio je Poljsku džamiju, Han (prenočište za putnike), ljekovitu banju, 38 trgovačkih radnji, itd. Bitno je utjecao na proširenje

TUZLA, gimnazija, katolička crkva sv. Petra i Pavla iz 1893.

grada izvan utvrđene čaršije.

Porastom značaja Tuzle raste i broj stanovnika. Krajem 17. stoljeća Tuzla postaje vojno uporište i privredno središte.

Izgradnju tvrđave, koja je imala četiri kapije (Staru, Poljsku, Jalsku i Džindičku), započeta je 1750. godine. Grom koji je 1858. udario u samu kulu, gdje je bio uskladišten barut, naćeo je postojanost tvrđave. Tvrđava se održala sve do 1886. kada su uklonjeni njeni posljednji ostaci. Od kamena razrušene tvrđave sažidan je kameni sud, a preostali blokovi su ugrađeni u korito Jale.

Kraj 19. stoljeća karakterizira podržavanje stilskih odlika i arhitektonskih sadržaja tzv. maurskog stila, prenesenog iz sjevernoafričkih islamskih zemalja.

Veliki požar 9. rujna 1871. potpuno je uništio tuzlansku čaršiju jer je bila građena uglavnom od drveta. Čaršija više nikad nije primila izgled kakav je imala i kakav danas imaju druge čaršije nastale u ovom periodu. Vatrena stihija je uništila 236 dućana, 13 magaza, Čaršijsku džamiju, pet hanova, mekteb, medresu, 11 kavana, dvije solane i više kuća.

U vrijeme austrougarske uprave Tuzla se intenzivno razvijala kao industrijski grad. Izgrađeni su značajni upravni, administrativni, školski, sakralni, a posebno komunalni objekti. Tuzla je s početka stoljeća već imala formiranu fizionomiju jednog srednjoevropskog grada. Na istočnom i zapadnom dijelu grada podižu se vojni logori, a za pripadnike okupacione uprave, privrede i vojske, grade se stambene zgrade. Izvodi se mreža vodovoda i kanalizacije, a postojeći putevi i sokaci se rekonstruiraju i moderniziraju. Grad se za vrijeme austrougarske uprave razvijao praktično unutar granica iz turskog doba, najčešće interpolacijama i popunjavanjem praznih prostora koji su nastali nakon čestih požara.

Veliki polet u gradnji početkom devedesetih godina 19. stoljeća oćit je u stambenoj oblasti. U čaršiji se grade objekti karakteristićni za taj period. Odlikovali su se grandioznošću, bogatom likovnom obradom fasada, a građeni su u

pseudomaurskom, neorenesansnom, eklektićkom i secesionistićkom stilu, ali i njihovim kombinacijama. Najbrojniji su primjeri stambenih zgrada, kuća i vila, izvedenih u stilu neorenesanse. To su bili nizovi zgrada oko Hotela Grand, koje su kasnije srušene zbog deformacija nastalih usljed slijeganja terena.

Bivša zgrada Džindinog hana imala je zanimljiva rješenja kojima su spojeni bizantijski i romanićki motivi. Divanhana, visoki krov i duboka streha, velićina i proporcija, pokazuju sponu sa tradicionalnom stambenom bosanskom arhitekturom.

U sličnoj mješavini maursko-romanićkih elemenata bio je izveden i Židovski (Jevrejski) hram. U vrijeme početka intenzivnije gradnje većih stambenih i javnih objekata, oko 1900., javljaju se rješenja u stilu secesije. Ove objekte podižu bogati poslovni ljudi, trgovci, poduzimaći... Već u prvim godinama širenja i razvoja secesije zapaća se, pored dominantnih floralnih motiva (zgrada Kina Centar) i pojava geometrijskih motiva (zgrada Mitropolitove palaće - Vladićinog dvora).

U odnosu na turski, u austrougarskom periodu osjetio se veliki napredak u urbanom razvoju Tuzle. Međutim, grad nije u potpunosti podizan planski, što se vidi iz tzv. Regulierungsplan kojim su ispravljene samo pojedine ulice, ali ne i periferija i područje na kome su locirani industrijski objekti.

Kasniji periodi nisu imali takvog utjecaja na opću sliku grada, te se ne mogu obilježiti kao jednom od etapa razvoja.

Period između dva svjetska rata je vrijeme stagnacije razvoja grada. Izgrađeno je nekoliko javnih objekata koji nisu bitno utjecali na koncepciju grada u cjelini. Građeni su u funkcionalistićkoj arhitekturi, a fasade su oslobođene ukrasnih elemenata.

Period intenzivnije izgradnje, nakon drugog svjetskog rata, obilježen je teritorijalnim širenjem prema istoku i zapadu. Povijesno područje, koje je s početka ovog perioda bilo još uvijek fizićki i funkcionalno formirano urbano tkivo, postaje

neuvjetno za daljni razvoj, ponajviše zbog pojaćanog slijeganja tla.

Ali i pored svih devastacija, u posljednje ćetiri decenije, najuće gradsko područje je saćuvalo, bar fragmentarno, ono znaćenje koje ga definira kao povijesno jezgro grada. Ono posjeduje brojne elemente identifikacije koja ima kulturno-povijesna, kulturološka, a u određenim zonama, poput ćaršije - i semantićka znaćenja. U širem prostornom kontekstu, na kome su sedimentirani tragovi ustanovljenih etapa urbanog razvoja, ovo područje se s pravom moće smatrati povijesnim jezgrom grada. Prostor od Šarene džamije, preko platoa ispred zgrade gradske uprave, koji obuhvaća ćaršiju, i prema istoku područje do raskrićja kod zgrade Cipelići - predstavlja zonu urbanog identiteta.

Unutar ove zone nalazi se područje povijesne jezgre grada koju karakterizira visok kulturno-povijesni znaćaj, povijesnost funkcije i mjesta. Oćuvani fragmenti su još uvijek dovoljno ćitljivi da se moće prepoznati njihova kulturno-povijesna poruka. To je preduvjet za uspostavu potrebnog stupnja komunikacije između povijesnoga tkiva i građana.

Staro gradsko područje predstavlja prirodnu prometnu i pješaćku vezu između istoćnog i zapadnog dijela grada. Stjecaiste je prirodnih puteva, kretanja i komuniciranja ljudi. Ovaj prostor nije samo srce grada, nego i vizuelna povijesna prića o Tuzli, koja u svijesti Tuzlaka, pored integracione funkcije na fizićkom urbanom planu, ima i svoju duhovnu influencu.

Svoje urbane i kulturno-povijesne vrijednosti, kao povijesno tkivo, grad je gubio u posljednjih ćetdesetak godina. U početku se to ogledalo u rušenju pojedinaćnih objekata, a zatim u slabljenju i konaćnom nestanku većina izvornih funkcija središnjega dijela grada. Stari grad je već dugo oznaćen samo fragmentima u prostoru, koji su ćitljivi jedino onima koji pamte nekadašnju Tuzlu. Primarni zadatak urbanistićkog planiranja Tuzle je revitalizacija starog gradskog središta.

Aktivna zaštitna i revitalizacija starog gradskog područja podrazumijeva pronalaćenje najpovoljnijih rješenja na rekvitaciji degradiranih površina. To uključuje sanaciju graditeljskih vrijednosti, izgradnju i unošenje sadržaja koji su nekada činili duhovnost ambijenta.

Fatmir Alispahić

dji
FRANCEL

MESNICA

**SVINJETINA
JUNETINA
TELETINA**

**SVJEŽE MESO
I SUHOMESNATI
PROIZVODI**

MJEŠOVITA ROBA

KLOSTERSKA ULICA, TUZLA

VIJESTI IZ TUZLE
TUZLA - OTVORENI GRAD

Osnovan Upravni odbor Projekta Tuzla - Otvoreni grad

U organizaciji UNHCR-a, NSU-a i Općine Tuzla održan je prvi i inaugurirajući sastanak Upravnog odbora Projekta Tuzla - Otvoreni grad, u okviru kojeg će, u narednih nekoliko mjeseci, grad Tuzla, u vidu raznih projekata, dobiti pola milijuna maraka.

Na dužnost koordinatora Projekta imenovan je Fatmir Alispahić, a za ćlanove Upravnog odbora: Safet Husanović, kao predstavnik Općine Tuzla, te Ilija Jurišić, Mujesira Haman, Zdravko Duranović, Esma Ibrišinović, Vladislav Vlajić, Teufik Ćaćković, Mišo Božić, Muhidin Pašić, Jozo Grgić i Mevlida Kunosić-Vlajić. Po strukturi, ćlanovi Upravnog odbora odslikavaju strukturu građanstva Tuzle, a ujedno i zastupaju institucije ćiji potencijali mogu doprinijeti afirmaciji Tuzle kao Otvorenog grada.

Po rijećima Safeta Husanovića, Upravni odbor će odobravati i usmjeravati projekte u vrijednosti od oko 400.000 DEM, od ćega je 100.000 namijenjeno projektima nevladinih i društvenih institucija, dok je 300.000 namijenjeno projektima na terenu, kao što je npr. obnova infrastrukture po mjesnim zajednicama. Od sume od pola miliona DEM, 100.000 će biti usmjereno uglavnom ka tehnićkom unapređenju i zapadnoevropskoj standardizaciji općinskih službi koje rade s građanima.

Kako je istakao koordinator Projekta Fatmir Alispahić, u tuzlanskim mjesnim zajednicama će biti imenovani asistenti, koji će proći adekvatnu obuku, a ćiji će zadatak biti da na terenu evidentiraju prioritetne probleme, te da Upravnom odboru podnesu zahtjev, odnosno projekt, za financiranje.

Tuzlanska javnost će narednih dana biti putem oglasa informirana o mogućnostima podnošenja inicijativa asistentima za izradu i financiranje projekata kojima bi se otklonili gorući problemi u pojedinim mjesnim zajednicama. Dijapazon mogućih inicijativa se kreće od zahtjeva za popravku liftova, rasvjete, puta i sl., pa do unapređenja društvenih i kulturnih aktivnosti u mjesnim zajednicama. Bitno je znati da se svi projekti realiziraju u cilju stvaranja materijalnih i društvenih pretpostavki za otvaranje i afirmaciju procesa povratka, kao uvjeta za podršku Tuzli, rekao je Fatmir Alispahić, koordinator Projekta Tuzla - Otvoreni grad.

Informacija o otvaranju I faze rekonstrukcije sekundarne i primarne vodovodne mreže

13. kolovoza 1998. godine u prisustvu amerićkog ambasadora u Bosni i Hercegovini gospodin Richarda Kauzlaricha i naćelnika Općine Tuzla Mr. Selima Bešlagića svećano je otvorena I faza rekonstrukcije sekundarne vodovodne mreže u Tuzli. Sredstva za pomenutu rekonstrukciju osigurana su od USAID-a u vrijednosti od 3,2 milijuna njemaćkih maraka.

Nosilac poslova na rekonstrukciji I faze sekundarne vodovodne mreže u Tuzli bila je amerićka kompanija PARSONS, dok su izvođaći radova bili UNIONINVEST HIDROMONTAŽA, JP VODOVOD I KANALIZACIJA, poslovno

udruženje ABB, CESTOTEHNIK i TUZLA-PUTEVI sa svojim kooperantima.

Rekonstrukcija I faze sekundarne mreže podrazumijevala je postavljanje 400 metara cijevi od visokokvalitetnog željeza ćime je, pored eliminacije gubitaka, znatno povećana propusnost cijevi i pritisak kod krajnjih potrošaća. Instalirano je preko 600 novih kućnih prikljućaka i 90 podzemnih hidranata. Također, završeni su i radovi na rekonstrukciji vodovodne mreže u naselju Mandići, Paša Bunaru, Mosniku, Kuli, Grabovici, Ulici Dojćina Lukića, Bećarevcu, gornjoj zoni Ši Sela i u samom središtu grada.

U sklopu ovih radova je rekonstruirana i pumpna stanica Gradovrh i izgrađen spojni vod Mosnik - Gradina, ćime je po prvi put omogućena distribucija vode iz zapadnog u istoćni dio grada, i obratno.

Informacija o rekonstrukciji Kirurške klinike UKC Tuzla

Nakon otvaranja prve faze rekonstrukcije vodovodne mreže, amerićki ambasador u Bosni i Hercegovini gospodin Richard Kauzlarich i naćelnik Općine Tuzla Mr. Selim Bešlagić bili su nazoćni otvaranju Operacionog bloka na Kirurškoj klinici u Tuzli. Rijeć je o rekonstrukciji pet operacionih sala, reanimaciji intenzivne njege, svih pomoćnih prostorija, hodnika, prozora i vrata, koje je sredstvima u visini od dva milijuna njemaćkih maraka investirao USAID.

Izvođać radova je amerićka kompanija PARSONS koja je nakon izrade tehnologije radova, izvršila projektiranje arhitektonsko-građevinske radove, elektro-instalacije, vodovod i kanalizaciju, te klimatizaciju ovog dijela Univerzitetsko klinićkog centra Tuzla.

Dio medicinske opreme isporučila je Klinika iz Bafala, klimatizacija je osigurana iz Austrije, medicinski plinovi i oprema iz Njemaćke, a automatika iz Švicarske. Na ovaj naćin, Univerzitetsko klinićki centar Tuzla postaje jedan od najmodernijih klinićkih centara, po standardima razvijenih zapadnih zemalja.

Oproštajni susret: Bešlagić - Perez

Naćelnik Općine Tuzla Mr. Selim Bešlagić primio je 20 kolovoza 1998. oproštajni posjet šefa Ureda UNHCR-a za sjeveroistoćnu Bosnu Santiaga Romera Pereza i novog šefa ovog Ureda Waltera Irvina. Naćelnik Bešlagić se zahvalio gospodinu Perezu na dosadašnjoj suradnji Općine Tuzla i UNHCR-ovog ureda u Tuzli, te izrazio nadu da će i buduća suradnja sa gospodinom Irvinom biti na zadovoljavajućoj razini.

SEKTOR ZA INFORMIRANJE
OPĆINE TUZLA

HRVATSKI TEATAR SOLI - HUSINO - TUZLA

Na Husinu je 27. kolovoza 1998. godine premijerno izvedena kazališna predstava Mire Gavrana MUŽ MOJE ŽENE u režiji Vlade Keroševića. Igrali su: Vlado Kerošević, Milica Kerošević i Nenad Tomić. Ovom predstavom otvoreno je kazališna sezona 1998/99. Hrvatskog teatra Soli. Gospodin Vlado Kerošević, redatelj govorio je, uzbuđen uspješnim kazališnim ugodajem:

O TEATRU

Hrvatski teatar "SOLI", koncipiran je kao teatar alternative, komorno-kamernog tipa, koji izvodi predstave pod izuzetno povoljnim uvjetima, u svim prostorima i sredinama u koje teatar u dosadašnjoj povijesti, možda nikad nije došao.

U vremenu koje živimo, a posebno u vremenu koje dolazi, djelovanje ovog teatra, nameće se kao potreba proistekla iz želje za definiranjem etno-kulturološke pozicije bosanskog, hrvatsko-katoličkog pučanstva, koje živi na području Tuzlansko-podrinjske županije pa i cijele BiH. Upravo zbog toga, djelatnost ovog teatra je od posebnog društvenog interesa za kreativnu i racionalnu budućnost etno-kulturoloških posebnosti i originalnosti međunarodnih odnosa, multikulturalne i multinacionalne domovine BiH.

O PREDSTAVI:

"MUŽ MOJE ŽENE" je cjelo-večernja predstava sa pauzom,

komedijsko-satiričnog sadržajstva, koja se igra klaunersko-farsično-grotesknim glumačkim sredstvima i stilom. Kao literarni predložak ovoj predstavi poslužile su dvije drame Mire Gavrana: "Muž moje žene" i "Povratak muža moje žene". Dramaturška sinteza ovih dvaju drama u jednu, te premiježanje dijela dramske radnje, kao i jednog od likova ove drame u BiH mentalitetski i metafizički prostor, odlično podržavaju redateljski koncept građenja komedijsko-satiričnog postupka, koji se, itekako, tiče svijtu nas koji živimo ovu

bosanskohercegovačku, poslijeratnu zbilju i šalu, ovdje i danas.

O NAMA I JUBILEJU:

Prigodom odlaska iz domovine 1995., napravili smo oproštajnu predstavu "Noć bogova" Mire Gavrana i simbolično i privremeno se oprostili sa svojom publikom.

Sada na povratku u domovinu, obilježavanjem 25. obljetnice umjetničkog rada, nas dvoje glumaca Milica i Vlado Kerošević, želimo ponovno pozdraviti svoju cijenjenu publiku u hrvatskom teataru "SOLI", gdje smo upravo i počeli 1973. Sada, ovom novom predstavom autora M. Gavrana "Muž moje žene", simbolički želimo udahnuti životom kazališta.

U teataru smo našli ljubav za sebe, u nama smo otkrili ljubav za teatar. To zajedništvo i uzajamno preplitanje traje evo već punih 25 godina, trajalo je skoro 20 godina u Narodnom pozorištu Tuzla, nije nas napuštalo ni u najtežim, ratnim iskušenjima pa neće valjda ni u budućnosti.

Večer u kojoj se odvijala ova neobična, aktualna srcu bliska drama dvojice muškaraca, obilježila je kulturu Husina '98. godine.

Brojna publika, ugledni gosti, vrhunska gluma i oduševljenje što ga u sebi nose ljudi prema teatarskom bardu ovoga kraja, učinili su od ove večeri nezaboravni teatarski ugođaj.

HG

25. GODINA UMJETNIČKOG RADA GLUMACA MILICE I VLADJE KEROŠEVIĆ

POKROVITELJ: GUVERNER TPK KANTONA DR SEAD JAMAKOŠMANOVIĆ

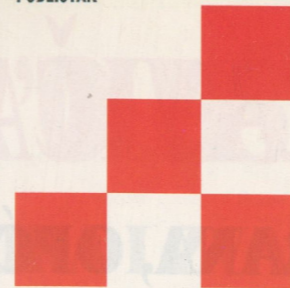
HRVATSKO ŠPORTSKO DRUŠTVO "ZRINSKI" PRVA ŽUPANIJSKA LIGA/TAKMIČARSKA SEZONA '98/99. NK "ZRINSKI" SUOČEN S NIZOM PROBLEMA

Kao i prethodne i ove takmičarske sezone će NK "ZRINSKI" koristiti teren i prostorije NK "HUSINSKI RUDAR" na Husinu dosljedno reprezentirajući klubske boje viteškim nadmetanjem u Prvoj županijskoj ligi TPŽ. Mada suočeni s nizom problema, kako kadrovskim još više financijskim, ipak se nadaju opstati i uspješno završiti ovu sezonu, kada vjerojatno neće izostati nesebična podrška svih čimbenika i djelatnika ne samo SD "ZRINSKI" nego i šire zajednice. U klubu je ostala većina igrača, dok su u prijelaznom roku pristigle i prinove: Mijo Filipović, od koga se puno očekuje, te vratar Mario Marjet, Goran Dragičević i Dalibor Pejaković. Za stručan rad s igračima, za njihovoj fizičkoj i psihičkoj pripremi za nastavak takmičenja su zaduženi: Milenko Bošnjaković i Slobodan Mitrić, istaknuo nam je dir. NK "ZRINSKI" gosp. Juro Vidović.

Tekst i foto: Anto Šimić Čiko

PODLISTAK

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK

USORA

List za kulturu, društvena pitanja i politiku

Broj 38.

godina VII

Kolovoz 1998.

URAĐENA PRVA FAZA VODOVODNE MREŽE

Uz nazočnost Krešimira Zubka, člana Predsjedništva BiH, Bedrudina Salčinovića, župana Zeničko-dobojske županije, predstavnika vlasti općine Usora, te brojnih uzvanika i gostiju, 27. srpnja 1998. godine je Richard Kauzlarich, veleposlanik SAD u BiH, simboličkim presjecanjem vrpce svečano na uporabu pučanima Usore predao vodovod u duljini četiri kilometra.

Prigodan govor gospodina Richarda Kauzlaricha

Radi se o projektu vrijednom oko 521.000,00 američkih dolara, koji je isfinancirala vladina humanitarna organizacija USAID, a na terenu realiziralo Građevinsko poduzeće "Zenit" iz Usore.

Gospodin Kauzlarich je i ovom prigodom istakao da njegova vlada podržava i podržavat će sve one koji se drže Daytonskog mirovnog sporazuma, obećajući i dalju potporu Usori.

Crpnu stanicu i vodovodnu mrežu blagoslovio je fra Mladen Jozić, župnik župe Sivša. Nakon toga gospodinu Kauzlarichu i gospođi Erni Kerst, zamjeniku direktora USAID-a uručene su na dar slike usorskog slikara naive Miroslava Bratića - Usorskog.

Boro JELIĆ PHOTO: S. Krajina

BLAGDAN SVETOG ROKA U SIVŠI

Blagdan svetog Roka - 16. kolovoza, oduvijek je bio jedan od "velikih" dana za žitelje općine Usora.

Ove godine su razna kulturno-društvena i politička zbivanja pridonijela njegovoj veličini.

Naime, u nedjelju 16. 08. 1998. godine u 10,00 sati svečano je otvorena prometnica Sivša - Bejići - Ularice, u čemu je sudjelovao i član Predsjedništva BiH, gospodin Krešimir Zubak.

U svom izlaganju gospodin Zubak je između ostalog govorio i o teškim danima koje su žitelji usorskog kraja proživljavali proteklih šest godina, ali je isticao i to da Usorani u tim teškim trenucima nisu bili zaboravljeni i prepušteni sami sebi, pa neće ni sada.

Današnja zbivanja ipak se nisu zaustavila samo na ovom svečanom događaju. U 11,00 sati u crkvi svetog Ante u Sivši održana je sveta misa koju je predvodio čovjek velikog srca koji je 13 godina bio u Africi, fra Tomo Anđić. Svetoj misi prisustvovali su i mnoge znamenite ličnosti iz našeg društvenog i političkog života, među njima izdvajamo gospodu Krešimira Zubaka, Vladimira Šoljića, Ivu Lozančića, Antu Jelavića, Ivana Bendera i druge.

Nakon svete mise, u 13,00 sati svečano je otvoren 3. spomen-turnir u malom nogometu, koji nosi naziv "Ivan Bratić - Macare", po prvom palom Jastrebu u domovinskom ratu. Početni udarac izveo je gospodin Krešimir Zubak.

Na ovoj sportskoj manifestaciji natjecale su se ukupno 24 momčadi, a pobjednik je ekipa "Dijaman", koja je u finalu pobijedila prošlogodišnjeg pobjednika, ekipu "Ćosićpromexa" rezultatom 8:3.

Suzana ĆOSIĆ

U društvu s gospodinom Krešimirom Zubkom

OPĆINSKE IZBORNE LISTE U USORI

LISTA KANDIDATA HDZ - USORA

1. Ivo Katić
2. Anto Penava
3. Vesna Krajina
4. Ivica Gavran
5. Dragan Brković
6. Ivan Katić - Kavedžija
7. Ružica Čupić
8. Pero Joskić
9. Ilija Bejić
10. Angelina Jelić
11. Marko Martinović
12. Ivan Gašić - Čivo
13. Jozo Topalović

LISTA KANDIDATA HSLs-a - USORA

1. Anto Blažević
2. Jozo Grgić
3. Jadranka Čupić
4. Ilija Labudović
5. Perica Lujčić
6. Miro Čičak
7. Pejo Perić
8. Ivica Katić
9. Kristina Šimić
10. Petar Radeljak
11. Jurica Čupić
12. Juro Marković

LISTA KANDIDATA NHI - USORA

1. Ivica Kovačević
2. Dr. Janja Krištić-Grgić
3. Jozo Gašić
4. Anto Čičak
5. Anka Krajina
6. Pejo Pranjić
7. Goran Čančar
8. Jozo Rajkovača
9. Ivica Joskić
10. Grozdana Joskić
11. Slobodan Krajina
12. Pejo Rašigorac
13. Anto Dadić

LISTA KANDIDATA SDA - USORA

1. Enver Ibrahimkadić
2. Džemal Tokmić
3. Almir Travančić
4. Velija Ibrahimkadić
5. Rasim Ljevaković
6. Fahrudin Tokmić
7. Fuad Mešić
8. Kemal Ibrahimkadić
9. Elvira Travančić
10. Nermin Tokmić
11. Amra Tokmić
12. Enes Ibrahimkadić

LISTA KANDIDATA SDP - USORA

1. Pejo Ćosić
2. Franjo Kesedžić
3. Džemal Bedak
4. Ilija Kutlić
5. Doma Muratović
6. Sead Travančić
7. Ivica Jurišić
8. Mijo Čagalj
9. Nermina Travančić
10. Jasmin Tokmić

NEMA PJESME, NEMA ZAVIČAJ K'O USORE, NJENIH OBIČAJA

NAKON ŽELJNOG IŠČEKIVANJA USORANA, OPĆINE USORA I ZVANIČNO PRIZNATA 10. 03. 1998. GODINE

Usora se prvi puta u pisanim dokumentima spominje u pismu pape Honorija III, Andriji II. - ugarsko-hrvatskom kralju, još u 13. stoljeću.

Današnja općina Usora jedna je od najmlađih općina na području Bosne i Hercegovine. Utemeljena je 14. 01. 1992. godine kao HZ Usora, iz koje proizašla buduća općina. Zvanično je priznata 10. ožujka 1998. godine, kada je Zakon o proglašenju općine objavljen u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine. Utemeljena je od dijelova prijeratnih općina Doboj i Tešanj, a nalazi se na tromeđi Doboja, Tešnja i Teslića. Obuhvaća prostor od oko 84 četvorna kilometra, a na njenom prostoru živi oko 9.000 stanovnika. Ovo je općina s 97% hrvatskom većinom.

Na usorskom području djeluje pet župa: sivačka - koja je ujedno i prostorno najveća, žabljačka, jelaška,

Prije rata na usorskom području nije bilo niti jednog društvenog poduzeća u kojem bi se Usorani mogli uposliti. Jedan broj ljudi bio je uposlen u poduzećima u Doboju i Tešnju, no, to je zanemarljivo mali broj. Veliki broj ljudi otišao je "truhom za kruhom" u zemlje Zapadne Europe, posebice u Njemačku, Švicarsku i Austriju. Rezultat toga su izgrađeni ogromni obiteljski domovi i uređena imanja, u koja su naši "gastarbajteri" ulagali svaku zaradenu paru. Računa se da u europskim zemljama i dan-danas ima oko 1.100 stalno uposlenih Usorana. Nekoliko privatnih poduzetnika u svojim mini-poduzećima, odnosno radnjama upošljavalo je radnike, uglavnom članove obitelji i rodbinu.

Početak rata na ovom prostoru, 03. 05. 1992. godine, Usorane je zatekao relativno nespremne.

Slavu usorskog ratišta nadaleko je promijenile domove, a veći broj domaćinstava dobio je i čuvena 110. HVO brigada Usora, kasnije 110. telefonski priključak. Trenutačno je u izgradnji jedan domobranska pukovnija Usora. Jedan dio usorskih objekata koji će u prvo vrijeme Makljenovčanima bojovnika 15. 08. 1994. godine prelazi iz pukovnije u služiti kao crkva i župni ured, a kasnije će poslužiti u 3. satniju 3. bojne 3. gardijske brigade Dom kulture.

U Usori je napravljen i Dom zdravlja, tako što se u Oluji, Maestralu, istakli su se na stolačkom već postojeću seosku ambulantu dogradio novi livanjskom, glamočkom i ključkom ratištu, te postor. Danas Dom zdravlja Usora ima 973 hodovu, Jajcu, Mrkonjić Gradu i drugim. Usora tvorna metra uporabnog prostora.

Trenutačno, prvi kat Doma zdravlja Usora u čuvenim bitkama na Putnikovom brdu, Šumarevici kupu je Općinskog vijeća općine Usora, do kući, na Karušama, Kominu, Kanatovoj kosi, Špičkom gradnje adekvatnog prostora. Dom zdravlja tako Križu, deblokadi Usore... Cijena obranjenog zgrađen da ga se ne bi postidjeli niti veći hrvatski usorskog prostora bila je veoma visoka: palo je 100 radovi. Uređeno je i parkiralište, te postavljena branitelja, a oko 500 ih je ranjeno.

Usora se pribraja malobrojnim prostorima na Radio postaja Usora dobila je nove prostorije u području Bosne i Hercegovine na kojima nije bilo Osmanska. Obnovljene su centralne Osnovna sukoba između Hrvata i Muslimana-Bošnjaka u Fra Ivana Frane Jukića u Sivši, kao i područje zahvaljujući mudrom političkom i vojnom vodstvu zgrade. Uvedeno je centralno grijanje. Član Predsjedništva BiH, te predsjednik Narodno svako domaćinstvo u Usori dobilo je hrvatske inicijative "naše gore list", cijena telefonski priključak. Asfaltiraju se lokalni putevi. gospodin Krešimir Zubak, je od početka rata bio u izgradnji je i vodovodna mreža.

prvim borbenim redovima, u rovu, rame uz rame. U Usori osnovici pohađaju nastavu u Osnovnoj drugim bojovnicima. Gospodin Zubak i ranjen je u Fra Ivana Frane Jukića u Sivši. Hrvati s desne na Putnikovom brdu 1992. godine.

Usora ne samo da je bila na udaru granata, minobacila Kulin ban - Tešanjka, koja je pod upravom drugih ubojitih sredstava, ona je bila izložena i federalnih partnera. Ti učenici također rade psihičkom pritisku. Za vrijeme devetomjesečnog hrvatskom planu i programu. Srednjoškolski blokade i okruženja, Usorani su položili još jedan nastavu Srednju školu Stjepana Radića u Sivši, životni ispit, i nije ih zadesila sudbina mnogih mjeseci se školuju za metalce, trgovce, tekstilce, i ljudi Srednje Bosne.

Završetkom rata nisu nestali i problemi. U primarnazijalce, od kojih će mnogi nastaviti svoje plan izbili su oni egzistencijalni. Veliki broj uposlenje u visokoškolskim ustanovama u Bosni i razvojačenih bojovnika našao se na prekretnici Hercegovini i Republici Hrvatskoj. Učenicima ostati u Usori, bez uposlenja ili krenuti put Hrvatske daje vrlo kvalitetan, školovan i stručan nastavni Veliki broj mladih Usorana odlazi u potrazi za radom.

poslom. Jedan mali dio radnika vratio se na svoje domove, što se tiče kulturnog života, s početkom rata, kao radna mjesta u tešanjskim poduzećima. Oni koji su ostali u Usori su se zamro. To nije ni čudo, jer Usorani su se prvo upravom Republike Srpske.

U Usori se postupno razvija mala privreda. Nekolicina ljudi otvorila je privatne firme u kojima upošljava jedan dio razvojačenih ratnika. Moglo bismo napomenuti: Alatinicu Katić, SGR Zenit, SGR Gradnja, PP Čosićpromex, PP Bratstvo i druge. Razočarava spoznaja da se naglo razvijaju neproizvodne djelatnosti; na području usorske općine kao gljive poslije kiše niču brojne trgovine i kafići. Sanitarna i financijska inspekcija zacijelodati imati dosta posla, te će znatan dio novootvorenih objekata biti i zatvoren.

Po završetku rata došla je obnova. Ona se odvija najviše uz pomoć donatora, od kojih bismo izdvojili: WORLD VISION, COOPERATIONE ITALIANA, USAID i Svjetska banka. Prvo se pristupilo obnovi rubnih područja koja su najviše stradala: Makljenovac, Ularice, Lončari, Blaževci, Križ. Pola sela Makljenovca još uvijek je pod upravom Republike Srpske. U Makljenovcu, ali i ostalim rubnim područjima uvedena je električna struja.

Gospodin Krešimir Zubak, u pratnji dr. Mije Grgića, ravnatelja Doma zdravlja Usora, obilazi novootvoreni Dom zdravlja

Novootvoreni Dom zdravlja Usora. Na prvom katu su uredi Općinskog vijeća općine Usora, do izgradnje adekvatnog prostora

ularička, te dobojska župa, koja je još uvijek najvećim dijelom u Republici Srpskoj.

Tijekom domovinskog rata veliku pomoć, kako duhovnu, moralnu, tako i materijalnu, župljanima su pružali njihovi župnici, jer su sve pošiljke iz "Caritasa", ali i drugih humanitarnih organizacija uglavnom išle preko župnih ureda.

Neprijateljsko granatiranje nije poštedjelo niti crkve i druge sakralne objekte na usorskom području. Do temelja je zapaljena i porušena crkva u Doboju, koja je napravljena još davne 1892. godine, devastirana je kapelica u Makljenovcu, porušene su crkve u Ularicama, Križu, kapelica na Kominu, donekle su oštećene crkve u Jelahu, Sivši i Tešnju. Zahvaljujući vrijednim župljanima i vjernicima, crkve su napravljene, popravljene i obnovljene. Jedino župnik dobojski još uvijek čeka bolja vremena, kako bi se vratio u svoj Doboj i na starom mjestu započeo gradnju nove crkve.

Istina, još ranije su formirane seoske straže, ali, nije se moglo niti zamisliti na što je sve spremna velikosrpska armada. U Usoru se, kao i na područje susjedne općine Tešanj slijeva rijeka prognanika i izbjeglica, gdje su smješteni uglavnom kod rodbine i prijatelja. Jedan dio tih ljudi odlazi dalje put Hrvatske i inozemstva, a manji dio ostaje na području općine Usora i staje u obranu hrvatskog prostora. Krizni štabovi prerastaju u HVO Usora, koje je utemeljeno 15. 05. 1992. godine. Tužna je istina da su Usorani raspolagali s malim brojem vatrenog oružja, koje je uglavnom bilo u osobnom vlasništvu. Agresor bi, koliko je bio tehnički nadmoćniji, mogao prodrijeti u dubinu usorskog teritorija, da nije bio obuzet pljačkanjem sela Makljenovca, najbližeg gradu Doboju. Usorski se borbeni redovi konsolidiraju, postavljena je crta obrane, a zahvaljujući snalažljivim i vrijednim logističarima, u Usoru pristiže naoružanje.

S otvaranja ovogodišnje manifestacije Dani hrvatske kulture Usora '98. u holu općine, načelnik Općine i članci napretkove podružnice Usore

izlazili povremeno, i to pod pokroviteljstvom HKD Napredak Sarajevo - podružnica Usora. Radio-postaja Usora poslije deblokade ponovno počinje s radom, i svakog dana emitira osam sati kvalitetnog programa. Organizator svih kulturnih zbivanja u Usori je HKD Napredak - Usora. Od brojnih zbivanja pomenuli bismo Dane hrvatske kulture - Usora, koji se održavaju tradicionalno, potom Srpanjske susrete, književne večeri, izložbe, te nastupe folklorišta, u suradnji s vrlo aktivnim HKUD-om "Izvor" iz Žabljaka. HKUD "Izvor" nastupao je na smotrama folkloru u BiH, Hrvatskoj i inozemstvu. U najljepšem sjećanju ostao je nastup na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu 1996. godine. I ovo društvo je u nezavidnoj financijskoj situaciji, no, zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika i ovi se problemi rješavaju. Ne bismo trebali zaboraviti napomenuti da je pod pokroviteljstvom Napretka tiskano i nekoliko knjiga, tiskaju se i godišnji kalendari. Na kraju, pomenimo usorske slikare: Miroslava Bratića Usorskog, koji je već poznato ime u BiH, ali i Hrvatskoj, te nekoliko vrijednih, talentiranih Usorana, koji su uglavnom samouki, a slike su im nastajale u predahu između odlazaka na crtu bojišnice.

Pri kraju predstavljanja općine Usora, naglasili bismo da je dužnost predsjednika od samog njenog osnutka, pa sve dok nije i zvanično priznata 10. 03. 1998. godine, obnašao Franjo Bratić. Danas, dužnost predsjednika Općinskog vijeća općine Usora obnaša Anto Bonić, a Bratić je načelnik naše općine. Usora je lijep, bogat i perspektivan kraj. Stoga je potrebno ulagati u nju, kako bi se zadržali mladi, kako bi se stvorila za njih radna mjesta, stvorili uvjeti za pristojan život i zadržala graja djece, smijeh i vjera u život.

Magdalena Martinović

KOLONIJA VRHBOSANSKIH I BANJALUČKIH SJEMENIŠTARACA

Od 17. 7. do 19. 7. 1998. godine sjemeništarci sjemeništa "Zmajević" iz Zadra boravili su u Usori, gdje im je glavni smještaj bio u župi Žabljak u Usori, a manjinskim dijelom i u župi Jelah. Posjetili su župu Sivša i Ularice. Kanili su sjemeništarci sa svojim prefektom vlč. gosp. Markom Mikićem i domaćinom župnikom vlč. Ivanom Ravličem, posjetiti župu Teslić, ali zbog mogućih incidenata nad sjemeništarcima od toga se odustalo. Drugi dan sjemeništarce je posjetio vlč. mr. Drago Župarić, referent za duhovna zvanja u Vrhbosanskom Nadbiskupiji. Svrha dolaska sjemeništaraca u Usorski kraj je briga i skrb za duhovna zvanja. Usorski kraj je u Vrhbosanskoj Nadbiskupiji poznat kao kraj koji je manje zainteresiran za duhovni podmladak. Prema duhovnim zvanjima je dosta pasivan. Ovo je prva "kolonija" sjemeništaraca ove vrste, u jednom usorskom kraju. Sjemeništarci su dosad imali svoje kolonije u Vrhbosanskoj bogosloviji. Bili su smješteni po 2

u obiteljske kuće župe Žabljak i Jelah. Na taj su način mogli osjetiti kakav ih pastoral obitelji u svećeništvu čeka. Ovaj dolazak sjemeništaraca iz Zadra, koji su rođeni na području Vrhbosanske Nadbiskupije, bio je pod geslom iz molitve za duhovna zvanja Nadbiskupa Pređe: "Marijo, Majko Crkve, u velikoj potrebi duhovnih zvanja, zagovaraj nas kod svoga sina Isusa Krista, našeg velikog svećenika".

U subotu 18. 7. 1998. sjemeništarce u Žabljaku je posjetio i Vrhbosanski Nadbiskup msgr. Vinko Puljić koji je predvodio sv. Misno slavje u 9,00 sati. Bili su prisutni svi susjedni župnici i župski vikari. Nadbiskupa je pozdravio župnik domaćin, vlč. Ivan Ravlič, naglasivši da je Kardinal ovdje u Žabljaku poradi sjemeništaraca koji su nada i uzdanica naše Crkve i njene budućnosti. Kardinal je sjemeništarcima, njih 27. koliko ih je bilo, naglasio razloge zašto se mladi u ovome kraju teže odlučuju za duhovna zvanja. Treba promijeniti mnogo toga, sam mentalitet obitelji da bude oduševljena za služenje Crkvi. Treba molitve i dobrih primjera da ojača vjera i odnjuduje se širokogrudnost i spremnost na žrtvu u Usori. Ovu sv. Misu, kao i druge sv. Mise u župi Jelah, Ularice i Doboj pjevali su sjemeništarci izvodeći duhovne šansone prateći se gitarama. Sjemeništarci su svojom pjesmom i ponašanjem ispunili očekivanja ovog naroda. Ne samo da su oduševili duhovnim životom, nego su se i u nogometu susreli u 3 utakmice sa mladima ovoga kraja. U obiteljima gdje su imali doručak i večeru, lijepo su dočekani, nije nedostajalo druženja i sa mladima. Svaki dan u 13,00 sati ručak im je upriličio župnik Ivan Ravlič u Žabljaku.

Sjemeništarci nisu krili svoju radost za vrijeme boravka u Usori, iskazavši želju da bi, ako Bog da, voljeli i kao svećenici djelovati u ovoj župi. Njihovo prisustvo ovdje značilo je puno. Buduća vrhbosanska Crkva bila je prisutna tu. Oči Nadbiskupije bile su uprte prema Žabljaku. Nadamo se da će molitve, jutarnje, razmatranja, pjesme i samo prisustvo sjemeništaraca uroditi duhovnim zvanjima u ovome kraju. Napustili su sjemeništarci Usoru u nedjelju po podne odlazeći na 4 strane Vrhbosanske Nadbiskupije.

Vlč. Ivan Ravlič, župnik u Žabljaku u Usori

SRPANJSKI SUSRETI U ŽABLJAKU

Ove godine uz blagdan svete Ane u Usori su po prvi puta organizirani Srpanjski susreti - Žabljak '98.

Trodnevna manifestacija otpočela je 24. srpnja promocijom knjige gospodina Marka Lukića "Vjera u Boga i Tebe Goga", koja je tiskana u nakladi HKD Napredak -

Gost večeri promocije Tvrtko Gavran, književnik iz Vareša

podružnica Usora. Uz vrlo lijep nastup KUD-a "Josip Slipac Joja" iz Novog Travnika, izdvajamo i po prvi puta organiziranu likovnu koloniju, koja je završila s radom na sam blagdan svete Ane.

U okviru manifestacije otvorena je i ekspozitura Gospodarske banke, a otvorio ju je u Usori uvijek rado viđen gost, gospodin Krešimir Zubak.

S. M. K.

PROSLAVA SV. ANE U ŽABLJAKU

Vrijeme ljeta je vrijeme patrona, crkvenih zaštitnika, vrijeme kada se okuplja više vjernika oko naših crkava. Tada dolaze u crkvu i oni koji rijetko dolaze, takozvani godišnjaci. Jedan manji dio od njih dolazi iz znatizelje. Većina ih za patron župe dolazi moliti za svoje potrebe. Župska crkva u Žabljaku posvećena sv. Ani, baki Isusovoj, majci BDM. Sv. Ana je zaštitnica ove župe već nekoliko stoljeća, dok Žabljak kao župa još nije bio ni osnovan. Prije ove sadašnje crkve spominje se crkva od dasaka, koja je bila posvećena sv. Ani. Mnogo naroda slijeva se uoči sv. Ane, kao i na sam dan 26. 7. svake godine.

Narod je dolazio od Tuzlanskoga i Derventskoga kraja, Posavine, Žepča i drugih krajeva. Mnogi su dolazili na zavjet pa su kod crkve u bašči, pod šatorima noćivali. Ovaj rat je "učinio svoje", pa je ona prijašnja svečanost pomalo razbijena i razvodnjena. Prije je znalo doći do 6.000 osoba, sada dođe oko 2.500 uoči i na sv. Anu. Čine se zavjeti, narod istinski moli, traži duhovnu relaksaciju, a zatim i tjelesno zdravlje. Jer znanstveno se dokazuje, a i liječnici potvrđuju za osobe koje mole, prije sačuvaju i tjelesno zdravlje nego one koje to ne čine. Oko crkve narod obilazi klečeći na koljenima i to po nekoliko puta. Suknje malo podignute, do koljena, po mogućnosti budu gola na zemlji. Dolazi narod iz potrebe sv. Ani u nadi da će dobiti ono što prosi i moli. Stoga se ovdje ostvaruje misao bl. Trihemije, velikoga štovatelja sv. Ane. Bog je dao sv. majci Ani snagu da pomogne u svakoj nevolji, jer Isus ne uskrađuje niti jedne milosti na njezinu molitvu, a Marija podupire zagovore svoje Majke".

Vjerujem da je sv. Ana zagovarala pa je i njena crkva u ovome ratu ostala netaknuta. Pod sv. misama moli se za bolesnike i žene u blaženom stanju. Moli se za djecu koje majke rado dovode na tu sv. misu. Misa na vigiliju je predviđena za blagoslov vode koju vjernici rado nose svojim kućama. Na sv. Anu glavno Euharistijsko slavje predvodio je urednik "Svijetla riječi" fra Marijan Karaula iz Sarajeva. On je majčinstvo sv. Ane posvijestio današnjim Anama i majkama da majke danas ispune svoje majčinske dužnosti koje su bremenite. Da mogu razvijati vrline koje su resile majku Anu. Samo je poželjeti da se misli fra Marijana ispune na roditeljima današnjice.

Vlč. Ivan Ravlič, župnik u Žabljaku u Usori

NAKLADNIK: HKD NAPREDAK-USORA
ZA NAKLADNIKA: IVICA KOVAČEVIĆ
GLAVNI UREDNIK: SLOBODAN KRAJINA
TEHNIČKI UREDNIK: MIROSLAV BRATIĆ
UREDNIŠTVO: MAGDALENA MARTINOVIĆ, ANTO KOVAČEVIĆ, FRA
MLADEN JOZIĆ, MARKO BAŠTIJANOVIĆ,
LEKTURA: RUŽICA IVIĆ,
FOTOGRAFIJE: MAGDALENA MARTINOVIĆ

HRVATI U BRČANSKOM KRAJU

SEDAM STOLJEĆA OPSTOJNOSTI HRVATA NA BRČANSKOM PROSTORU

Dr. Zlatko JAKOBOVIĆ
- nastavak iz prošlog broja -

Između brčanskog kraja i Slavonije su postojali vođeni prijelazi kod Novog, Brezovog Polja i u gradu Barka. To govori u prilog razvoja trgovine koja se sa Slavonijom odvijala putem kompi i barki. Narod je i dalje pretežno živio od plodova svojih ruku, a to znači od poljodjelstva, stočarstva, voćarstva, lova i ribolova te nešto od obrtništva i trgovine.

Pored spomenutog hrvatskog bana Nikole II. Gorjanskog, brčanskim prostorom su još upravljali i njegovi sinovi Ladislav i Job sve do konca ovog stoljeća, kada vlast preuzimaju Morovići, potomci slavnog hrvatskog bana Ivana Morovića.

Hrvati brčanskog kraja su se u svakom pogledu oslanjali na već više puta spominjani samostan u Gornjoj Skakavi. Ovom prigodom treba još reći da je taj samostan zaslužan za razvoj gospodarstva u brčanskom području. Franjevci su brčanskim Hrvatima donosili stručne knjige i podučavali pučanstvo obradi željeza, drveta, kamena i kože kao i drugim obrtima. Oni su zaslužni i za razvoj

trgovine u ovdašnjem kraju. Može se utemeljeno reći da je taj samostan bio nukleus brčanske trgovine. Naime, franjevci su sredinom XV. stoljeća ustanovili gospodarski sajam koji se održavao neprekidno svake godine na dan 4. listopada, tj. na blagdan svetoga Franje. Sajam se održavao na prostoru između katoličke crkve i samostana u Gornjoj Skakavi, a na njemu su redovito izlagali trgovci iz cijele Bosne Srebrene. Kralj je ubirao porez sa ovog sajma pa je nekada taj sajam nazivan još "Sajam Kraljevac". Kasnije za turške okupacije, sajam je premješteno u Brčko Omer Paša Latas. Pored spomenutog u Gornjoj Skakavi, slični sajmovi su kasnije održavani i u brčanskim hrvatskim naseljima Vitanovići, Ulovići, Plazulje i Brezovo Polje.

XVI. do XIX. stoljeće

Tijekom 1529. godine brčanski prostor je okupirala Turska. Kralj Ferdinand I. nalaže iz Budima, 4. lipnja 1528. godine hrvatskim banovima i vojnim časnicima da pomognu obrani grada Barka - BRKI od napada turske vojske. Ipak, i pored pružene pomoći, Turci su okupirali brčanski kraj tijekom lipnja 1529. godine. Hrvatski puk iz grada Barke i drugih hrvatskih naselja bježi u Slavoniju preko rijeke Save, a manji dio ka planini Majevice. Tako su Turci upali u napuštenu naselja. Tom prigodom nisu palili niti rušili imovinu Hrvata i crkve jer nisu naišli na oružani otpor. Nakon okupacije Turci su pozivali izbjegle Hrvate na povratak u njihova naselja. S jedne strane zato što su im trebali za teške poslove, ubiranje poreza, a s druge, jer od praznih naselja nisu imali nikakvu korist. Sam grad Brku su naselili Muslimanskim življem kao i Vlasima iz Podrinja i Srbije. Nešto malo Hrvata je ostalo u gradu Brki.

Prvih 100. godina okupacije Bosne, Turci nisu dozvoljavali izgradnju katoličkih crkvi. Tako se ništa nije gradilo niti na prostoru brčanskih

hrvatskih naselja. Preostali Hrvati su živjeli u to doba jako siromašno. Nisu imali nikakva prava. Turčin je mogao ubiti svakog Hrvata na ulici i da pritom ne odgovara nikome za taj zločin. Hrvati su radili najteže poslove i uz to plaćali razne poreze turskoj vlasti. Ipak, i u tako teškim i opasnim okolnostima uspjeli su da se održe i očuvaju svoju katoličku vjeru. Tijekom 1638. godine izgradili su katoličku crkvu u novom naselju Brka, kojeg su oni tj. Hrvati izgradili 9. kilometara južno od grada Barke na Savi. U to doba na brčanskom prostoru su djelovale dvije katoličke župe. Župa Brčko i župa Bijela. Franjevački samostan su Turci po drugi put spalili. Koncem XVII. stoljeća, u gradu Brka - Barka na Savi još je postojala katolička crkva iz XV. stoljeća. U njoj su radila i živjela dvojica franjevac. O tome postoje vojni izvori austrijske vojske. Tada dolazi do čestih sukoba vojnih postrojbi Austrije i Turske. Turci spaljuju sve crkve na brčanskom prostoru okrivljujući Hrvate za veze s Austrijom. Ti sukobi su jako otežali ionako težak život brčanskih Hrvata. Požarevačkim mirom iz 1718. godine, cijeli brčanski prostor je pripojen Austriji. Hrvati

na muške glave u obitelji, na pušenje, pčelarenje, uzgoj svinja, proizvodnju lana, konzumiranje vina i rakije itd. itd. Naravno, obvezno su plaćali državne poreze Turskoj tzv. desetinu i trećinu. I u tako nepovoljnim uvjetima za život i pod okrutnom turskom vlašću, na ovim prostorima je u to vrijeme živjelo nekoliko tisuća Hrvata-katolika. Osnivane su, usprkos svemu, nove katoličke župe. Prvo u Ulicama 1839. godine, a zatim i u Dubravama 1846. godine. Tijekom 1854. godine u Zoviku je postavljen temelj za gradnju samostana, a priprema je jako dugo trajala jer je narod tada bio jako siromašan. Prema pisanju fra Ivana Jukića taj samostan je još 1861. godine bio u izgradnji. Nakon izgradnje samostana u Zoviku, točnije 1865. godine Hrvati su osnovali katoličku župu u Šponici.

U XIX. stoljeću, u brčanskom kraju je otvoreno i nekoliko katoličkih škola. Tako se spominje da su katoličke osnovne škole osnovane u Zoviku 1840. godine, Ulicama 1846. godine, Bijeljoj 1852. godine, Porebricama 1856. godine, Palanki 1869. godine i u Dubravama 1875. godine.

Gradnjom katoličkih škola, crkava i samostana Hrvati-katolici sa brčanskog prostora su se borili za svoju opstojnost, za svoju katoličku vjeru i za bolji život u tim teškim okolnostima. Tako je bilo sve do srpnja 1878. godine.

Tada je austrougarska vojska započela okupaciju Bosne i Hercegovine. Do konca XIX. stoljeća vidno se popravio položaj Hrvata na brčanskom prostoru. Prema podacima iz 1895. godine tada je na ovom prostoru živjelo oko 8 tisuća Hrvata, 6 tisuća pravoslavaca i 2,4 tisuće Muslimana. Grade se nove crkve, škole i hoteli. Otvaraju se proizvodni pogoni, a posebice etivaže tj. sušnice

sljiva kojih je u ovom kraju od davnina bilo u izobilju. Osnivaju se i kulturne institucije i društva od kojih treba spomenuti tri najznačajnija:

1. Hrvatsko pjevačko i tamburaško društvo "Hrvat", osnovano daleke 1883. godine
2. Brčansku Maticu Hrvatsku, osnovanu 1891. godine, i
3. HKD "Napredak", podružnica u Brčkom i Ulicama, osnovano 1907. godine.

Uz to, brčanski Hrvat, učitelj Ivan Lepušić je pokrenuo prvi hrvatski tjednik u Bosni i Hercegovini 1883. godine koji je pisao o životu i radu bosanskih Hrvata.

Iz svega se može pouzdano zaključiti da su Brčko i hrvatska sela na brčanskom prostoru bili središte kulture cijele bosanske Posavine. Da je to točno govori i podatak da je HKD "Napredak" u Brčkom imao dvije podružnice, mušku i gospojinsku, i da je još jedna podružnica bila u Ulicama. Popis članova HKD "Napredak" Ulice iz 1908. godine:

Hrabroslav Tomašević - povjerenik Napretkove podružnice u Ulicama; fra Stjepo Barišić, Đukić Ilija, Fadijević Mato, Filipović Blaž, Filipović Ilija, Filipović Ivo, Filipović Martin, Lorenc Lovro, Lukić Jozo, Marković Ivo, Santovac Marko i Stjepanović Petar, članovi.

U XIX. stoljeću život brčanskih Hrvata se nije bitnije popravio. I dalje su kulačili i plaćali velike dažbine Turcima. Ovi su pak bili pravi majstori u izmišljanju sve novih i novih poreza.

Nastavit će se

SLUGA BOŽJI ALOJZIJE STEPINAC ZAGREBAČKI NADBISKUP I KARDINAL ŽIVOTOPIS (IZVADAK)

27. 03. 1938. u propovijedi sveučilišnoj mladeži istaknuo je vrijednost rodoljublja te osudio nauku rasističke ideologije. "Svi su narodi djeca Božja i zato svi vape k Bogu - Oče naš koji si na nebesima!"

16. 12. 1938. upućuje pismo Prvostolnom kaptolu zagrebačkom, u kojem je zaiskao pomoć progonjenim Židovima, koji su "uslijed zakona za čuvanje rase" morali iz Njemačke i Austrije".

31. 12. 1938. osnovao je Akciju za pripomoć izbjeglicama Židovima, i stavio ju je pod svoju zaštitu.

11. 01. 1939. uputio je pismo imućnijim vjernicima za prikupljanje pomoći izbjeglim Židovima, jer "naša je kršćanska dužnost da im pomognemo".

27. 01. 1939. Hrvatski episkopat izdaje poslanicu o proslavi "Hrvatske jubilarne godine", o 1300. obljetnici prvih veza hrvatskog naroda sa Sv. Stolicom te početku pokrštanja Hrvata.

23. 04. 1941. upućuje prosvjedno pismo ministru unutarnjih poslova dr. A. Artukoviću zbog donošenja rasističkog zakona.

28. 04. 1941. poziva svećenstvo da se zauzme za izgradnju mlade Hrvatske države utemeljene na strahu Božjem i na božanskim i evanđeoskim načelima.

12. 05. 1941. upućuje svim župnim uredima molbu da prihvate slovenske svećenike, koje je iz njihovih župa i biskupija prognala Hitlerova vojska.

13. 05. 1941. upućuje prosvjed dr. Anti Paveliću, Poglavniku NDH, zbog pokolja pravoslavaca u Glini.

14. 05. 1941. uputio je prosvjedno pismo dr. Paveliću, u kojem je upozorio: "Molim vas da poduzmete najhitnije mjere na cijelom teritoriju Nezavisne Države Hrvatske, da se ne ubije nijedan Srbin ako mu se ne dokaže krivnja radi koje je zaslužio smrt".

15. 05. 1941. upućuje svim župnim uredima okružnicu u kojoj je iznio načela Katoličke crkve o vjerskim prijelazima.

30. 05. 1941. uputio je prosvjed Ministru unutarnjih poslova o teškim posljedicama provedbe zakona o rasnoj pripadnosti.

21. 07. 1941. upućuje molbu dr. Anti Paveliću, da se ublaži nesnošljivo stanje pravoslavaca i Židova u sabirnim logorima.

26. 10. 1941. govorio u Zagrebačkoj katedrali o ljubavi prema bližnjemu, prema čovjeku bez razlike kako se zvao, pozivajući na prestanak rasnih i vjerskih progona.

20. 11. 1941. upućuje prosvjed dr. Paveliću, u kojem reče: "Neka se najstrože zabrani svaki protuzakoniti postupak protiv osobne slobode i svojine grkoistočnjaka, a neka se izriču nad njima kazne kao i nad drugim građanima samo nakon provedenog sudbenog postupka. U prvom redu neka se najstrože kazni svaka privatna akcija za rušenje grkoistočnih crkvi i kapela, i otuđivanje njihova vlasništva". U istom prosvjedu Nadbiskup traži poštivanje crkvenih zakona kod vjerskih prijelaza.

06. 12. 1941. traži od nadležnih vlasti da za Božić dopuste svećenicima unići u logore i

omogućiti da Caritas podijeli božićne darove svim logorašima.

23. 02. 1942. prigodom otvaranja Hrvatskog Sabora, na vratima crkve Sv. Marka u Zagrebu, pozdravlja dr. Pavelića upozorujući kako Sabor mora donositi pravedne zakone i jednake za sve građane.

02. 03. 1942. upućuje okružnicu župnicima o načelima prema kojima se moraju ravnati prilikom prijelaza inovjeraca u Katoličku crkvu.

31. 05. 1942. u propovijedi na svršetku procesije u župi Majke božje Lurdske u Zagrebu opominje "umišljene veličine" u svijetu i osuđuje "novi poredak", u kojem se ne poštuje ljudska osoba ni besmrtna ljudska duša.

21. 06. 1942. suprotstavlja (u propovijedi) tvrdnji ministra dr. Mile Budaka: "Mirotvorstvo treba uništiti", evanđeosko blaženstvo: "Blago mirotvorcima".

29. 06. 1942. osuđuje (u propovijedi u Katedrali) državnu cenzuru, koja brani objavljivati njegove govore o pravu ljudske osobe, te se zauzima za nevino progonjene pravoslavce.

25. 10. 1942. osuđuje (u propovijedi) rasne progone, jer svi narodi i rase potječu od Boga.

14. 03. 1943. govori (u propovijedi prigodom proslave Papinog dana) o dostojanstvu ljudske osobe, brani prava obitelji, te prava malenih i slabih naroda.

26. 05. 1943. odlazi u Rim noseći dokumentaciju o zločinima koje su na tlu NDH počinili nacisti, fašisti, četnici i ustaše, da tako opere hrvatski narod od ljage kojom su ga u svijetu osramotili razni spletkari.

30. 10. 1943. na blagdan Krista Kralja, nakon velike pokorničke procesije, drži pred Katedralom govor u kojem osuđuje nepravde, ubijanje nevinih, paleže mirnih sela. Odbija svaki poredak koji se ne temelji na Božjem i naravnom zakonu.

07. 03. 1943. objavljuje oštar prosvjed zbog savezničkog bombardiranja civilnih objekata u Zagrebu 22. 02. 1943. (poginulo devet dominikanaca - 7 svećenika).

18. 03. 1945. govori, u propovijedi sveučilišnoj mladeži, o uvjetima pravoga mira. Poradi te propovijedi Beogradski radio ga nazvao "ratnim zločincem".

24. 03. 1945. Predsjedništvo BK uputilo Pastirsko pismo, u kojem biskupi ističu pravo svakog naroda na svoju slobodu te donose imena svećenika i katolika koje je umorila partizanska vojska.

08. 05. 1945. partizanska vojska (pod komunističkim vodstvom) preuzela vlast u Zagrebu.

17. 05. 1945. Nadbiskup Stepinac je uhićen i stavljen u pritvor.

03. 06. 1945. Nadbiskup je pušten iz pritvora i vratio se u Nadbiskupski dvor.

04. 06. 1945. susreo se s Josipom Brozom Titom, predsjednikom NRJ, kojom prigodom je Tito ponovio prijedlog očitovan predstavnicima klera i Kaptola 02. 06. o osamostaljenju Katoličke crkve u Jugoslaviji od Rima.

13. 07. 1945. raspustio je sva katolička udruženja, jer je policija zatražila prijaviti njihov

popis te imena njihovih članova.

09. 09. 1945. Katolički episkopat, okupljen na zasjedanju BK, zaiskao je maršala Tita da se u Zagrebu pomiluje 200 nevinih ljudi osuđenih na smrt.

22. 09. 1945. Biskupi Jugoslavije na svršetku Biskupskih konferencija izdali su zajedničko pastirsko pismo o progonu Katoličke crkve u novoj Jugoslaviji.

04. 11. 1945. tajna jugoslavenska policija organizirala je u Zaprešiću atentat na nadbiskupa Stepinca, koji je dolazio otvoriti novu župu. Nadbiskup je, uz spretno reagiranje vozača, izbjegao najgore, zadobio lakše ozljede.

07. 11. 1945. piše okružnicu kleru o događaju u Zaprešiću. S bolju u srcu obavješćuje svoj kler, da nakon ovog događaja više ne može vršiti pastirsku službu izvan Zagreba.

24. 12. 1945. Nadbiskup je obaviješten da se sakupljaju potpisi sa zahtjevom, da ga se osudi na smrt.

04. 01. 1946. primio je don G. Masucci, tajnik Papinog izaslanika pri Hrvatskom episkopatu, obavijest o postojanju "Tajnog Titova društva", kojemu je cilj da pod svaku cijenu ubije nadbiskupa Stepinca.

07. 01. 1946. nadalje pred Nadbiskupskim je dvorom danju i noću postavljen auto tajne policije.

12. 01. 1946. organizirane su protiv Nadbiskupa demonstracije pred Nadbiskupskim dvorom.

19. 09. 1946. u 5.30 sati, dok se pripremao u svojoj kapeli za Misu, Nadbiskup je uhićen i odveden u istražni zatvor.

23. 09. 1946. Nadbiskupu Stepincu je uručena optužnica.

24. 09. 1946. Vrhovni sud N.R. Hrvatske u Zagrebu odlučuje da se krivični postupak protiv Stepinca spoji s postupkom protiv Lisaka, Šalića i drugih.

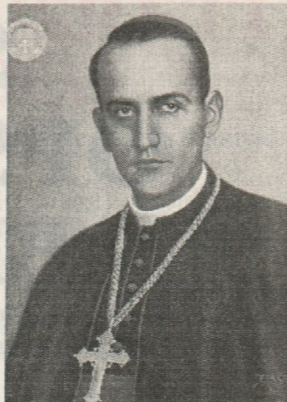
03. 10. 1946. Nadbiskup u završnoj riječi proziva Komunističku partiju, a ne narod, kao svoga tužitelja. Zastupajući istine vjere i slobodu Katoličke crkve, očitovao je spremnost umrijeti za njih radije nego li ih zaniijekati radi lažnih kompromisa s bezbožnom vlašću.

11. 10. 1946. nadbiskup Stepinac je osuđen "na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od 16 godina, te na gubitak političkih i građanskih prava u trajanju od pet godina".

19. 10. 1946. Nadbiskup je dopremljen na izdržavanje kazne u "Kazneno-popravni dom" u Lepoglavi.

05. 12. 1951. nadbiskup Stepinac je, bolestan, pušten na "uslovni otpust", koji će trajati do isteka vremena za koje je izrečena kazna, tj. do dana 18. 09. 1962. U tom vremenu dužan je boraviti u Krašiću; to maleno mjesto ubrzo će postati logor, a župni dvor tamnica. Nitko bez posebne dozvole, koja se redovito nije izdavala, nije mogao pohoditi i dalje zasužnjelog Nadbiskupa.

GLASNIK POSTULATURE, 8. svibanj 1998. (Nastavit će se)

ZAVRŠAVA SE OBNOVA NACIONALNOG SVETIŠTA MAJKE BOŽJE BISTRICKE

Cijela Bistrica ovih ljetnih vrućih dana je veliko gradilište. Mnogo toga se već sada promijenilo. U cijelosti je ureden prostor oko crkve, opločen je i ureden cinktor, novi UKRASNI crijep na zvoniku, ureden je središnji trg s fontanom, uređena su pročelja zgrada, uređeni su prilazi bazilici, postavljena je rasvjeta i mnogo drugog. Kada se svi planirani radovi završe obnovljena i uređena

Marija Bistrica će bljesnuti novim sjajem, kako to i dolikuje najvećem Hrvatskom Svetištu. Sve se užurbano uređuje kako bi ovo Svetište moglo na najveličanstveniji način dočekati Svetog Oca Ivana Pavla II., koji će 3. listopada 1998. na svečanom euharistijskom slavlju u 9,45 sati proglasiti Alojzija Stepinca blaženikom Katoličke crkve, te okupiti preko pola milijuna vjernika.

Prostor između Svetišta i Kalvarije je još veliko gradilište na kojem rade inženjeri Hrvatske vojske. Dovršava se nova cesta do Zagreba, a uređuju se i postojeće ceste prema Stubici, Zlatar Bistrici i Zagrebu. S druge strane Kalvarije završava se Samostan bosonogih karmelićanki.

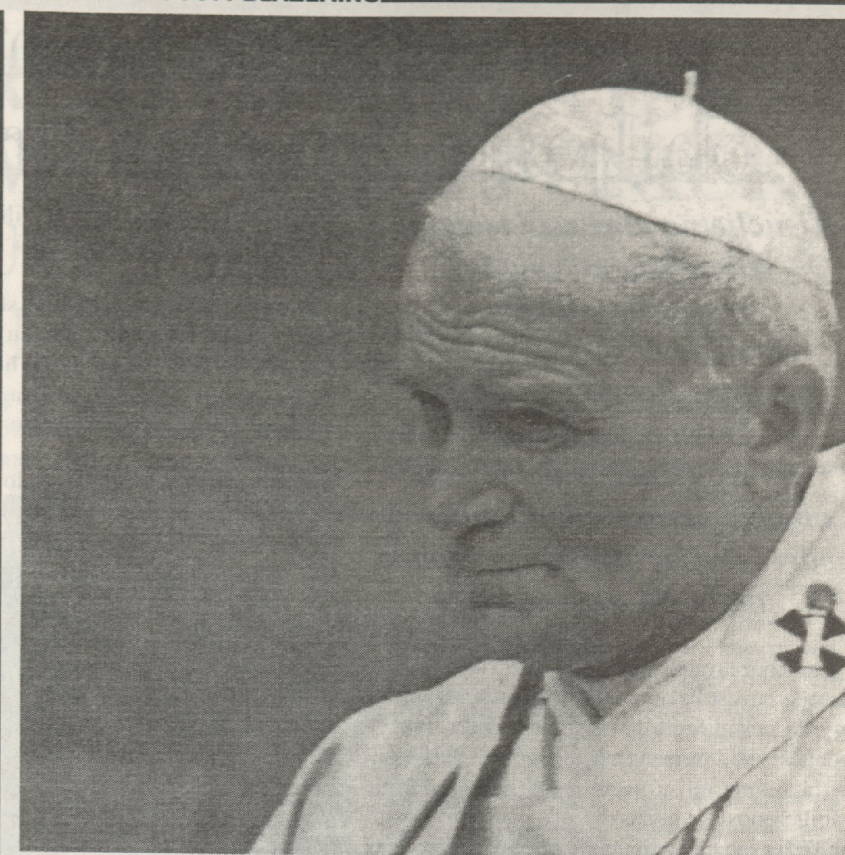
Crkva na otvorenom u Mariji Bistrici bit će između Svetišta i Kalvarije, na površini od oko 15.000 četvornih metara, gdje će moći stati oko 40.000 hodočasnika.

Regulacija prometa na cijelome bistričkom području i na svim cestama do Bistrice omogućit će prijem oko pola milijuna hodočasnika.

Mnogo ljudi je angažirano kako bi se svi radovi završili kvalitetno i na vrijeme, a sigurno najveću brigu ima župnik i upravitelj Svetišta msgr. Lovro Cindori.

TRG PAPE IVANA PAVLA II. U MARIJI BISTRICI

Prekrasno ureden središnji trg s fontanom - Trg Republike, bit će imenovan u TRG SVETOG OCA IVANA PAVLA II. To je velika čast za Mariju Bisticu, jer će Marija Bistrica biti prva u Svijetu koja će imati Trg s papinim imenom.

BLAGDAN VELIKE GOSPE SVEČANO PROSLAVLJEN U MARIJI BISTRICI

Od ranog jutra prema Svetištu Majke Božje Bistričke kretala se rijeka ljudi i automobila kako bi mogli sudjelovati na velikom euharistijskom slavlju u Mariji Bistrici. Ni velika vrućina nije spriječila vjernike da dođu, mnogi i pješice, na blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije u najveće Nacionalno Svetište Majke Božje.

U Svetištu Majke Božje Bistričke euharistijsko slavlje, u nazočnosti velikog broja vjernika, predvodio je zagrebački nadbiskup msgr. Josip Bozanić u zajednici s upraviteljem Svetišta Majke Božje Bistričke msgr. Lovrom Cindorijem, te svećenicima hodočasnici.

U svojoj propovijedi je posebno istaknuo pastirsko pismo hrvatskih biskupa koje je na blagdan Velike Gospe objavljeno u Povodu dolaska Svetog Oca u Hrvatsku.

Bozanić je istaknuo da Papa, pohađajući Zagreb, Mariju Bisticu i Split u znaku dvojice mučenika, kardinala Alojzija Stepinca i Dujma Solinskog povezuje i posvećuje cijelu mučeničku povijest kršćanstva u našoj zemlji. Govoreći o nauku uskoro blaženog Stepinca, Bozanić je naglasio da se Crkva i danas - poput Stepinca koji je više puta potvrdio državotvornu volju i pravo hrvatskog naroda - zauzima za poštivanje zakonito izražene volje većine građana. Nosioci vlasti trajno su odgovorni svojim biračima i cijeloj javnosti, jer to onemogućuje svaku samovolju, zlorabu vlasti, a pospješuje zadovoljstvo i vedru povezanost svih građana za opće dobro. Alojzije Stepinac je bio čovjek herojske vjere, nepokolebljiva ufanja i mnogostruko djelotvorne ljubavi prema Bogu i bližnjem. Nadahnuta njegovim primjerom i naukom, Crkva i u našoj državi dužna Bogu i ljudima svjedočiti za istinu i pravednost, za ljubav i uzajamnu solidarnost, rekao je Bozanić.

Na kraju euharistijskog slavlja nadbiskup Bozanić pozvao je sve obitelji na zajedničku molitvu Očenaša s posebnom nakanom u povodu ponovnog dolaska Svetoga Oca u Hrvatsku.

Pripremio: J. N.

Spomen-obilježja hrvatskim vitezovima, obilježja žrtvama hrvatskog naroda

Tisućljetna povijest i trajanje hrvatskog naroda na prostorima Bosne i Hercegovine, od srednjovjekovne Bosne do sadašnje Daytonske Bosne i Hercegovine, osim vjerskih objekata kao simbola njihove određenosti, ostavila je veoma malo vidnih tragova.

Bolji poznavatelji kulturnog naslijeđa hrvatskog naroda navest će arheološke iskopine domova i utvrda nekadašnjih hrvatskih velikaša koje su odoljele zubu vremena i Osmalnija. Međutim, niti u tragovima niti u pisanim dokumentima nije zabilježeno da je hrvatski narod podizao spomen-obilježja kao trajan spomen na hrvatske vitezove i njihovu žrtvu na Oltar domovine za interes i slobodu svoga naroda!

Ako izuzmemo vrijeme srednjovjekovne Bosne iz kojeg su ostali stećci, kameni nadgrobni spomenici vlastele i ruševine hrvatskih utvrda iz vremena turskih osvajanja u Bosni i Hercegovini i nema drugih vidnih tragova iz povijesti hrvatskog naroda koji ju je nekada naseljavao.

Vrijeme Osmanlija je najmračniji dio povijesti hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Njihov dolazak i pad obrambenih utvrda pokrenuo je velike seobe prema susjednoj Hrvatskoj i Mađarskoj. U ratovima koji su vođeni u to vrijeme došlo je do biološkog uništenja cijelih obitelji, ali i specifične pojave, borbe za opstanak promjenom vjere svojih predaka i prelaskom na islam. Postoje pisani tragovi o prelasku kompletnih obitelji hrvatskih velikaša sa svim stanovnicima na njihovim posjedima, na islam, radi očuvanja posjeda, određenih povlastica i biološkog opstanka. Istovremeno, sa seobom i promjenom vjere domicilnog stanovništva, Osmanlije su vršile i doseljavanje Vlaha pravoslava u istočnu Bosnu.

Posljedice toga bile su katastrofalne! Došlo je do potpuno nove demografske slike prostora nekadašnje bosanske države. Okupacija Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske, kojom je završena vladavina Turaka, a koja je izvršena pod zapovjedništvom dvojice Hrvata fzm. Josipa baruna Filipovića i fml. Stevana baruna Jovanovića 1878. godine, omogućila je sagledavanje nove demografske slike BiH koja je ostala iza Osmanlija. Na Drini i u Podrinju više nije bilo Hrvata! Franjevački samostani u Zvorniku, Srebrenici, Gornjoj Tuzli i drugim mjestima istočne Bosne više nisu postojali. Predjeli Soli, Usore, Posavine, istočne Hercegovine, srednje Bosne i Krajine zbog islamizacije, progona, uništenja i dolaska Vlaha su skoro ostali bez Hrvata.

To nesretno vrijeme, ropstva hrvatskog naroda realno nije omogućilo da se sačuva značajnije kulturno naslijeđe. Dolaskom Austro-Ugarske i formiranje Jugoslavije, Hrvati BiH su bili u službi tuđih, a ne svojih interesa. Oni u čijoj službi i za

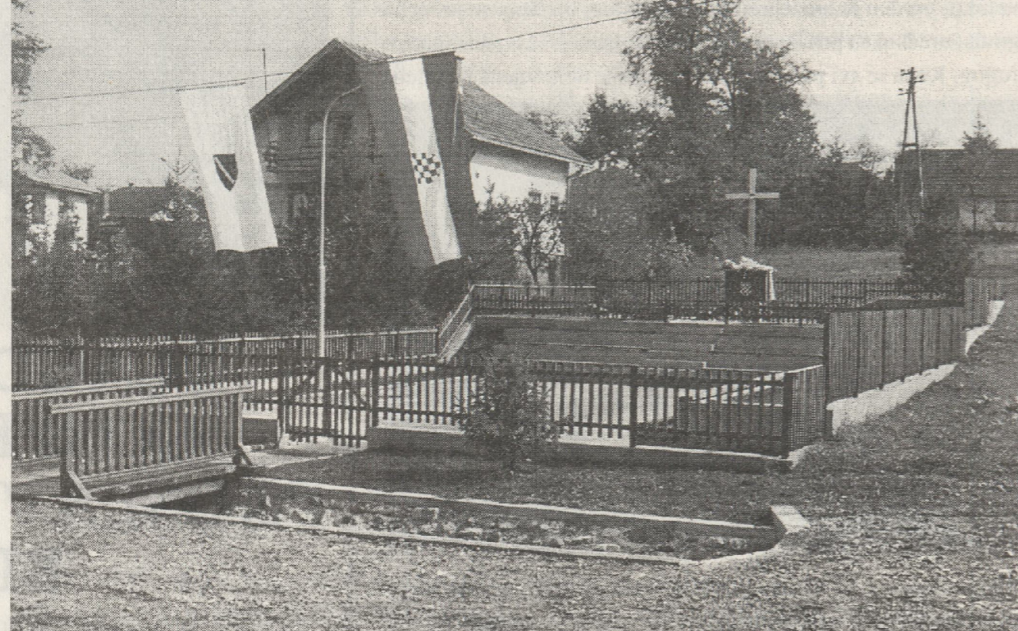
čije interese su ginuli, nisu bili zainteresirani ostavljati trajne tragove o žrtvi i doprinosu hrvatskog naroda.

Drugi svjetski rat donosi nova stradanja Hrvata. Stotine tisuća hrvatskih života su cijena podjela i borbe za slobodu. Stoljetna želja hrvatskog naroda da ima svoju državu pokušana je realizirati u najvećoj nesreći u kojoj se našlo čovječanstvo, u

Međutim, vrijeme u kojem je nastala, fašistička ideologija sponzora, otpor jednog dijela naroda ne omogućavaju da NDH opstane.

Radikalizam u obračunu s onima koji su bili protivni toj ideji i nedostatak sluha da se u određenom trenutku rata pređe na stranu saveznika, uništili su projekte dr. Ante Pavelića i njegovih istomišljenika. Kraj je bio tragičan!

Spomen park "Živinički sokolovi" u Lugu (općina Živinice)
Projektant: Zdenko Tadić, dipl. ing. strojarstva

ratu sila osovine sa ostatkom svijeta. Nezavisna država Hrvatska tvorevina je tih težnji i toga vremena!

Nažalost, ozračje u kojem je nastala, tražilo je veoma visoku cijenu, sudjelovanje u ratu na strani sila osovine. Bila je to izuzetno visoka cijena, koju su Hrvati bili spremni platiti da bi došli do slobode i svoje države.

Ideju prihvaća, li mu se nameće, veći dio hrvatskog i bošnjačkog naroda od Mađarske do mora i od Slovenije do Dunava i Drine.

Spomen-obilježje hrvatskim vitezovima u općini Živinice
Spomen park "Živinički sokolovi" u Lugu

Bleiburg i Jasenovac su ostali kao trajna opomena stradanja i odgovornosti.

U antifašistički pokret uključio se i veliki broj Hrvata dajući ogroman doprinos u konačnom obračunu sa silama Osovine pri čemu se istakao veliki broj pojedinaca. U Titovoj Jugoslaviji, nastaloj poslije rata, uvedeno je odlikovanje "Narodni heroj" koje su dobili uglavnom mrtvi partizani iz reda hrvatskog naroda. Biste i hrvatska imena javnih ustanova i ulica su svjedočenje toga doprinosa.

Nažalost svako vrijeme donosi potrebu obračuna sa starim! Titova Jugoslavija nemilosrdno se obračunava sa nacionalnim obilježjima Hrvata. Rijetki spomenici, kao što je bio onaj u Zagrebu posvećen najvećem hrvatskom ratniku banu Jelačiću, uklanjaju se bez milosti.

Povijest se ponavlja i u novije vrijeme. Svjedoci smo obračuna bošnjačke vlasti u županijama s njihovom većinom, s hrvatskim nazivljim spomenika, javnih ustanova i ulica. U tome im uveliko pomažu i asimilirani Hrvati vrlo često prednjačeći u uskraćivanju prava i borbi protiv svega što je hrvatsko!

Sve navedeno na određen način ukazuje na nebrigu hrvatskog naroda o istaknutim ljudima iz svoje povijesti, a posebno svojim vitezovima koji su na Oltar domovine kao žrtvu prinijeli i svoje živote za slobodu, opstojnost i budućnost svoga naroda. Sve to traži potpuno drugačiji pristup obilježavanja toga doprinosa. To je moguće uraditi na više načina. Pisanjem knjiga, davanjem hrvatskih naziva javnim ustanovama, ulicama, objektima, i manifestacijama i dizanjem spomen-obilježja.

Sigurno da posebno mjesto u novijoj povijesti hrvatskog naroda ima zadnji domovinski rat. Obveza nas koji smo svjedoci onoga što se dogodilo i koji znamo kako smo se sami, a posebice kako su se drugi odnosili prema našem povijesnom naslijeđu, je da se potrudimo da našim potomcima ostavimo trajne pisane i materijalne tragove o tom vremenu.

Posebice nas obvezuju pali hrvatski branitelji koji moraju biti zabilježeni i sačuvani kroz pisane, ali prije svega kroz trajne materijalne tragove. Način da to ostvarimo je izgradnja spomen-obilježja hrvatskim vitezovima pojedinačnih i kolektivnih.

U ovom trenutku, kada zbog nemogućnosti političkog dogovora rješenja nameće međunarodna zajednica, sigurno nismo u stanju propisati uvjete i ostale detalje vezane za izgradnju navedenih obilježja. One će biti različita od općine do općine, odnosno od županije do županije i ovisit će o našem položaju većine ili manjine i kreativnosti pojedinaca.

Ono što svakako trebaju imati ta obilježja zaslužuje da se time pozabave najeminentniji eksperti iz te oblasti i najbolji poznavatelji našeg kulturno-povijesnog naslijeđa.

Kako je došlo vrijeme kada se na prostoru naše županije već podižu ili priprema podizanje spomen-obilježja palim braniteljima, u zadnjem domovinskom ratu, postoji mogućnost da se naprave ozbiljni propusti. Da bi navedena spomen obilježja bila istinski simbol žrtve pojedinca, njegove obitelji i naroda, autor ovog razmišljanja na tu temu sugerira da se prilikom njihovog podizanja obvezno vodi računa o sljedećem:

- a) Obilježja podizati na prirodnim uzvisinama u naseljenim mjestima, pored javnih putova sa dovoljno prostora za pristup i parkiranje vozila,
- b) Obilježja moraju imati na sebi imena branitelja, križ kao simbol vjere i stradanja Hrvata i prepoznatljive folklorne elemente,
- c) Obilježja projektirati arhitektonski tako da se uklapaju u prostor, ali i da omogućuju manifestacije koje će osigurati okupljanje mladeži (ljetni amfiteatri i sportski kompleksi),
- d) Obilježja je potrebno graditi od trajnog građevinskog materijala kao što su prirodne stijene, armirani beton, nerđajući metali i slično,
- e) Ovisno od veličine rješenja, potrebno je prostor i obilježje kvalitetno osvijetliti i ozeleniti odgovarajućim zasadima. Uz obilježje postaviti jarbole na kojima će stalno biti obješeni stijegovi hrvatskog naroda u BiH. Osigurati klupe za sjedenje, prostor za polaganje cvijeća i palenje svijeća.

Izgradnja spomen-obilježja i briga o njima mora biti obveza državnih i hrvatskih institucija, hrvatskih političkih organizacija, raznih drugih i cijelog hrvatskog naroda. Ona ne trebaju biti monumentalna kao što je to rađeno u prošlom sustavu niti razlogom nekih novih podjela.

Spomen-obilježja hrvatskim vitezovima su obilježja žrtve hrvatskog naroda i ona moraju biti stalno mjesto njegovog okupljanja, molitve, kulturnih događanja, iskazivanja poštovanja poginulima i žrtvi njihove obitelji te mjesta na kojima će našu mladež nadahnjivati domoljublje i ponos na svoje pretke.

Spomen-obilježja su svjetionici našeg otpora i borbe za slobodu, ali i dokaz i opomena drugima o našoj spremnosti žrtvovanja za obranu svoga doma i slobode!

30. ĐAKOVAČKI VEZOVI '98. DRUŠTVO "HRVATSKI DOM" - IFS - LJEPUNIČKI ZVUCI - SOLI - TUZLA NA SMOTRI U ĐAKOVU

Početkom srpnja ove godine je u Đakovu upriličena 30. po redu smotra folklor Đakovački vezovi, međunarodnog karaktera, čemu je

Na ljetnoj pozornici u Strossmayerovom parku u Đakovu, IFS LJEPUNIČKI ZVUCI - SOLI - TUZLA predstavila se tradicionalnim i veoma

Ljepunički zvući u povorci

specifičnim kolom (plesom) poravno, te četvorak i trojanac, kao i pjesmama uz pratnju violine, bugarijice i šargije: "Evo pjesme, evo Župe Soli", "Ljepunice moje rodno selo" i "Sadi mala pored kuće svoje", radi čega su na kraju nagrađeni burnim pljeskom mnogobrojnih posjetitelja. Pored toga, sudionici IF Ljepunički zvući su stigli saslušati i sv. misu u đakovačkoj katedrali. (Dužina

pokazatelj nastupom domaćih i inozemnih skupina.

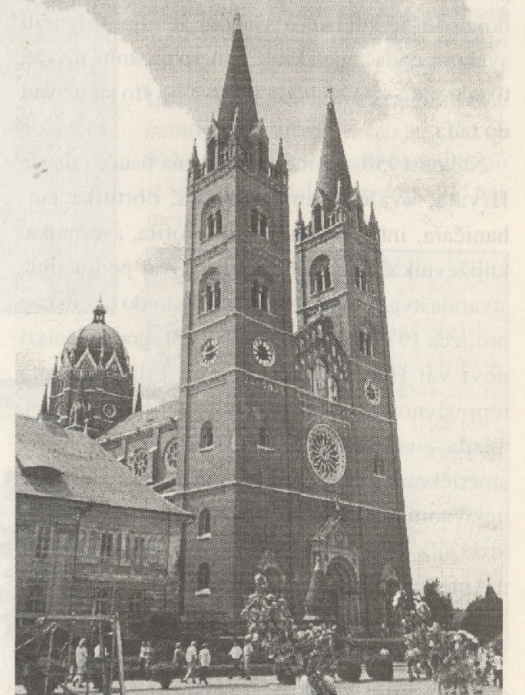
Iz inozemstva su između ostalih nastupili sudionici iz: Italije, Češke, Rumunjske, SAD, Francuske i jedini predstavnik iz BiH-IFS LJEPUNIČKI ZVUCI SOLI - TUZLA iz Ljepunice.

Na tradicionalnoj međunarodnoj smotri folklor 30. ĐAKOVAČKI VEZOVI '98. sudionici su se predstavili narodnim običajima svoga kraja, obučeni u nošnje ukrašene raznoraznim nakitima, uz to pjevajući izvorne pjesme, te izvodeći tradicionalna kola (plesove) uz pratnju izvornih glazbenih instrumenata.

Smotra nije takmičarskog karaktera. Na 30. Đakovačkim vezovima '98. sudjelovalo je 59 folklornih skupina i 30 svatovskih zaprega. Nastup IFS iz Ljepunice je pokazatelj njenog sinhroniziranog rada na očuvanju kulture i kulturne baštine Hrvata Soli i svega onoga čime se uistinu možemo ponositi. Društvo "Hrvatski dom" Tuzla na čelu s mr. Josipom Šimićem, pokrovitelj je i nastupa ove skupine.

Naši pred katedralom

74m, visina zvonika, sa koga zvoni 5 zvona je 84 m, visina oltarnog baldahina je 15 m, dok pokrajnih oltara ima 6.) Katedralu je gradio đakovački i srijemski biskup Josip Juraj Strossmayer od 1866. do 1882. godine, a glavni arhitekti su bili Karlo Rosner i Friedrich Schmidt, iz Beča.

Tekst i foto: Anto Šimić Čiko

HRVATI U AMERICI

U jednom broju Glasnika pisalo se o doseljencima u Ameriku od 1840. godine do danas. Posebno je zanimljivo, koliko danas ima Amerikanaca hrvatskog podrijetla. Prof. povijesti na Sveučilištu "John Carroll", Cleveland, Ohio, Dr. Jure George Prpić, objavio je, u nakladi Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu, hrvatsko izdanje svoje knjige: "Hrvati u Americi".

Prema njegovim istraživanjima u USA ima oko dva i pol milijuna Amerikanaca hrvatskog podrijetla, a u Kanadi oko 500.000. U Americi je to već četvrta generacija useljenika iz Hrvatske. Migracije su u USA i Kanadu iz Hrvatske išle u valovima. Prvi val je došao prije 117 godina do Prvog svjetskog rata. Drugi val je išao nakon Drugog svjetskog rata u USA i Kanadu. Tada je došlo oko 150.000 Hrvata. Ova nova emigracija se razlikovala od stare hrvatske emigracije.

U staroj su emigrantskoj skupini bili uglavnom radnici u teškoj industriji, po podrijetlu 90% seljaci i ljudi u zemljoradnji, radnici u čeličanicama, rudnicima i dr. Svaki od useljenika koji je na otoku Ellis u njujorškoj luci čekao ulazak u USA, želio je otpočeti novi život. Želja je mnogih bila dokopati se komadića vlastite zemlje, osigurati svakoga dana "bijeli kruh" i meso na stolu, uživati tisuću puta više slobode i prava no što su uživali do tada.

Nakon 1950. u Ameriku stiže na tisuće i tisuće Hrvata, kvalificiranih radnika, obrtnika mehaničara, intelektualaca svih profila, svećenika, književnika, ljudi u biznisu u svim područjima stvaralaštva. To je razdoblje trajalo do hrvatskog proljeća 1971. godine. Nakon 1971. godine dolazi novi val Hrvata, onih, koji su bili protivnici represivnoga komunističkog režima. Ta nova, mlađa, emigracija vrlo se dobro i brzo probila u američkom društvu. To su danas imućni Hrvati, uglavnom u biznisu različitih profila. Za mnoge je od njih american dream postao stvarnost. Danas u Americi ima značajnih Hrvata na sveučilištima i znanstvenim istraživačkim centrima.

Velik broj hrvatskih intelektualaca doprinio je da se sazna istina o Hrvatskoj i pomagao ostvarenje hrvatskog sna o slobodnoj i neovisnoj državi Hrvatskoj. "Emigracija iz Hrvatske nije bila tragedija za Hrvatsku, nego velika blagodat" - mišljenje je gospodina Prpića, jer su hrvatski emigranti pomagali pokret za oslobođenje Hrvatske i stvaranje države Hrvatske.

G. Prpić smatra da treba ojačati hrvatske misije na američkom tlu, kako bi se očuvao hrvatski, vjerski, nacionalni i kulturni identitet, makar se hrvatski jezik zapostavljao među trećom i četvrtom generacijom Hrvata i njihovih potomaka. Međutim, ne mogu se spriječiti naravni procesi asimilacije i integracije hrvatskih

ljudi i građana hrvatskog podrijetla u američko društvo.

Glas Amerike, pod naslovom: "I Hrvati odlaze" objavio je da će do kraja lipnja 1998. u Sjedinjenim Američkim Državama biti više od sto tisuća građana Bosne i Hercegovine. Po izvještaju Glasa Amerike samo se u sljedeća dva mjeseca (do kraja kolovoza 1998.) očekuje dolazak gotovo dvadeset tisuća građana Bosne i Hercegovine u USA. Prema pisanju minnesotskog "Hrvata", među njima će biti "više od 5 tisuća Hrvata iz Bosne i Hercegovine". Spomenuti list ne navodi izvor svoje statistike. Po istom izvoru u USA sada boravi 14 tisuća Hrvata iz BiH, koji "čekaju plave i zelene papire", zatim će za godinu dana dobiti dozvolu stalnog boravka, pa će se moći prijaviti za američko državljanstvo. Zanimljivo je, prema Glasu Amerike, da među onima koji dolaze u USA ima "dosta mješovitih brakova".

Danas, poslije ovog rata, na tisuće građana Bosne i Hercegovine (Hrvata, Bošnjaka i dr.) umjesto da se vrata kući iz europskih zemalja, gdje su proveli ratne godine kao izbjeglice i prognanici, odlaze u prekooceanske zemlje: USA, Kanada, Australija, Novi Zeland i dr. Mnogi se ne mogu vratiti u BiH. Kako vratiti i gdje, one, u čijem domu je već netko drugi? Vlasti nisu dorasle situaciji i teško nalaze način omogućiti povratak onih koji se žele vratiti tamo gdje su živjeli. Mnogi se pak mogu vratiti, jer su njihovi domovi sačuvani i prazni, ali čine sve, kako se ne bi vratili.

Teško je utvrditi točne podatke o broju naših ljudi izvan domovine. Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine ima na svim kontinentima i u svim državama Svijeta. Vjerojatno toliko, koliko ih ima u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

Pripremio: J. N.

Katolički školski centar "Sv. Franjo" JU OPĆA GIMNAZIJA TUZLA

Na temelju člana 37. Pravila škole, Upravni odbor raspisuje

NATJEČAJ za popunu slobodnih radnih mjesta

1. Profesora hrvatskog jezika - 2 izvršitelja
2. Profesora latinskog jezika - 13 sati nastave tjedno
3. Profesora sociologije - 4 sata nastave tjedno
4. Profesora psihologije - 6 sati nastave tjedno
5. Profesora matematike - 16 sati nastave tjedno
6. Profesora fizike - 18 sati nastave tjedno
7. Profesora biologije - 18 sati nastave tjedno
8. Profesora informatike - 4 sata nastave tjedno
9. Profesora glazbe - 4 sata nastave tjedno
10. Profesora tjelesnog odgoja 18 sati nastave tjedno

Radna mjesta pod 1, 6, 7. i 10. su na neodređeno vrijeme, a radna mjesta pod 2, 3, 4, 5, 8. i 9. su na određeno vrijeme.

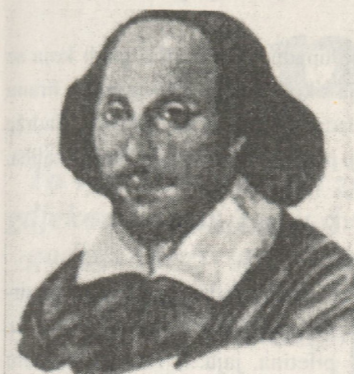
Kandidati trebaju:

- imati posebne moralne kvalitete
- ispunjavati propisane uvjete za profesore u srednjoj školi.

Pismene ponude s dokazima o ispunjenim uvjetima natječaja treba dostaviti u roku osam dana od objave natječaja, na adresu:

Katolički školski centar "Sv. Franjo"
JU OPĆA GIMNAZIJA, TUZLA (zgrada Mašinske škole)

IZ ŽIVOTA POZNATIH

LUDOST JE KAO SUNCE

Jednom se slavni William Shakespeare našao u društvu s nekim nadasve dosadnim i nametljivim čovjekom. U izljevima svoje "pameti" omaložavao je sve prisutne svjetske veličine, a svoje mišljenje držao je općezemaljskim.

Kad ga više nije mogao slušati, Shakespeare mu odgovori: "Ludost, dragi moj gospodine, obilazi oko svijeta kao sunce, a ono kako znademo, sja na svakom kutku zemaljske kugle".

SLIJEP ALI MUDAR

Ray Charles, slijepi crni pjevač, skladatelj, glazbenik i virtuoz na klaviru, orguljama, saksofonu izgubio je vid u šestoj godini života. Možda bi mu liječnici i pomogli ali je veliko siromaštvo njegovih roditelja to onemogućilo. Majka mu je pomagala da taj strašni udarac primi mirno: "Ti jesi slijep, sine, ali nisi glup. Izgubio si vid, ali ne i pamet, a to je najvažnije".

Kasnije, kad je postao slavan, novinari su ga često pitali kako podnosi sljepoću. Odgovarao je uvijek isto: "Ljudi ne smiju biti ogorčeni, ma što im se dogodilo - moraju se boriti za sebe".

ODUŽIO SE ŽENIDBOM

Kako je George Bernard Shaw upoznao svoju suprugu? "Jednog sam dana, vozeći bicikl pokraj vile miss Charlotte Payne, pao i iščaošio gležanj. Miss Charlotte smjestila me u svoj krevet i brižljivo njegovala 20 dana. Kad sam shvatio da ću joj se morati odužiti na taj način da se njome oženim, odlučio sam pobjeći. No, pao sam niz stepenice i ponovno iščaošio gležanj. Charlotte je dotrčala i ponovno me smjestila u svoju sobu. Povratka više nije bilo. Oženio sam se njome".

GDJE SI ROĐEN, TAKAV SI

Slavni talijanski (i svjetski) redatelj Fellini rođen u Riminiju, u pokrajini Emilia Romagna. Jednom je neki novinar rekao kako mjesto rođenja uvjetuje veličinu čovjeka, kako su u pokrajini Emiliji Romagni rođene najprogresivnije i najpoznatije talijanske ličnosti. Fellini je odgovorio:

"To je samo djelomično točno. Ovdje jesu rođeni slavni učenjak Guglielmo Marconi, svjetski tenor Giuseppe Di Stefano, poznati nogometaš Antonio Cabrini, vrsni talijanski političar (bivši predsjednik vlade, op.p.) Bettino Craxi, ali ne smijemo zaboraviti da se ovdje rodio i jedan učitelj čije je ime bilo Benito Mussolini!"

ŽENA ANDEO

Našao se Mark Twain u društvu gdje se uglavnom pripovijedalo o ženama. Dok su jedni tvrdili da su sve žene "crni vragovi", drugi su ih smatrali "pravim anđelima".

"Ja sam upoznao samo jednog muškarca čija je žena pravi andeo", reče Twain.

"Tko je taj?", povikaše svi uglas.

"Gospodin Brown!"

"Gospodin Brown? Pa njegova žena je umrla!"

"Tako je!", odgovori Twain.

STRAH OD UMIRANJA

Kako je veliki hrvatski glumac Zvonimir Rogoz govorio o smrti u svojim poznim (98) godinama: "Muči me samo sluh, ništa drugo, no negdje se moraju odraziti te godine. Često se pitam: Bože moj, kako to da ja tako dugo stršim ovdje? Jer, sve moje kolege otišli su odavno. Znači, s pravom se pitam... Za nekoga je (smrt, op.p.) dobra, lijepa, a za nekoga ružna, čak očajna. Međutim, ja se smrti ne bojim. O njoj mislim isto kao i češki pjesnik Jiri Volker: Smrti se ne bojim. Smrt nije zla. Smrt je samo dio života teškoga. Ne, smrti se ne bojim. Smrt nije zla, ali umiranja se bojim!"

OPSJEDNUTOST HITCHCOCKOM

Otac francuskog "novog vala", francuski redatelj Francois Truffaut bio je opsjednut velemajstorom trilera Alfredom Hitchcockom:

"Filmovi kakve pravi Hitchcock imaju za cilj da pažnju gledatelja toliko usredotoče na ekran, da recimo, Arapi prestanu grickati orahe, Talijani puste da im se ugasi cigareta, Francuzi prestanu pipkati svoje susjede, a Šveđani prestanu voditi ljubav na sjedištima u kinu. On je autor kojemu na filmu ništa nije strano - u pedesetak svojih filmova nijednom se nije ponovio".

SKROMNI TRAPER

Legendarni traper, istraživač nepoznatih krajeva i vodič kroz indijanske teritorije. Kit Carson (1809.-1868.), čovjek je koji je pronašao "Oregonski put" kojim su nekoliko desetljeća deseci tisuća doseljenika prelazili Stjenjak i naseljavali Oregon i Californiju.

O njegovim doživljajima pisali su se romani još za njegova života i to o svemu i svačemu, i što je bilo i što nije. On ih nije čitao jer bio je nepismen. Kad su na jednom zgodom pokazali sliku gdje se stari lovac bori protiv sedmorice Indijanaca, dok drugom rukom drži osmog "kravatom", rekao je: "Takvo nešto možda se i moglo dogoditi, ali ja se ne sjećam da se to dogodilo baš meni".

S OVOGA SVIJETA

U vrijeme dok je naš veliki pjesnik A. G. Matoš živio i pisao u Parizu, svakodnevno je svraćao u jednu malenu kavanu, stjecište pjesnika, slikara i mnogih drugih.

Jednog dana pride mu neka mlada slikarica i upita ga:

- "Odakle ste, zapravo, vi, gospodine?"

"S ovog svijeta, gospodice", odgovorio joj Matoš.

PERZIJSKI OBIČAJI

Kad je perzijski vladar Šapur 260. godine pokorio Armeniju, zarobio je i njezinog cara Valerija i odveo ga sa sobom u zarobljeništvo. Ponašao se prema njemu krajnje okrutno. Svaki put kad bi trebao uzjahati konja, naredio bi Valeriju da klekne, a on bi onda uzjahao s njegovih leđa. Nakon Valerijeve smrti naredio je da mu se odere koža, uštavi, oboji crvenom bojom i izloži kao trofej u hramu. Valerije je još "dobro" i prošao. Deranje kože najčešće se provodilo na živim kažnjenicima.

FENIKS

JEDITE BOLJE, BIT ĆETE ZDRAVIJI

Kako vratiti izgubljenu vitkost

Znate li što se događa za vrijeme jela i probave, zašto su spojevi nekih namirnica štetni za probavu, ali i za vitkost? Potrebno je znati što više, pa ćete se lakše riješiti neželjenih oblina.

Ne odričite se

Svakog dana tijelu treba dati određenu količinu masnoće, šećera koji se sporo razgrađuju (mahunarke, žitarice), bjelanjčevina (meso, riba, jaja), vlakna (povrće), vitamina, minerala, oligoelemenata i vode. Nedostaje li jedna od tih tvari, dolazi do poremećaja ravnoteže. Potrebno je, dakle, odabirati namirnice koje omogućavaju normalnu probavu i time pomažu mršavljenju.

Jedite pravilnim redosljedom

Poštujući redosljed namirnica koji vam predlažemo nećete opteretiti probavu, a time i cijeli organizam, i pomoći ćete izlučivanje štetnih tvari.

Zajuttrak

Započnite dan kruhom od cjelovitih žitarica i svježim maslacem, uz neku namirnicu bogatu bjelanjčevinama (kozji sir, jaja, šunka, bijelo pileće meso). Tvrdje namirnice bolje se razgrađuju i ne povećavaju izlučivanje želučanih sokova. Osim toga, iz bjelanjčevina koje pojedete ujutro neće se tijekom dana stvarati zalihe šećera. Pijte poslije obroka. Dovoljna je

jedna čaša vode prije obroka da vrlo brzo razrijedi namirnice, loše utječe na lučenje želučanih sokova i za posljedicu ima povećani umor, fermentiranje i povećanje tjelesne težine. Za jutarnji napitak odaberite biljni čaj. Ako ste ovisnik o kavi, popijte jednu šalicu, ali bolje da se odlučite za nadomjestak. Izbjegavajte sokove od voća i povrća.

Protiv jutarnje gladi

Pazite da ne upadnete u zamku gladi koja se najčešće javlja oko 11 sati. Izbjegavajte hranu poput marmelada, slatkog voća, žitarica. Sadrže brze šećere koji pospešuju stvaranje masnih zaliha.

U podne i navečer

Prednost dajte osnovnim namirnicama: bjelanjčevinama (meso, riba, pilećina, jaja...) i maloj količini sporih šećera (2 žlice riže, tjestenina, 1 krumpir...). Ili kombinirajte malo sporih šećera (tanjur tjestenine) i malo bjelanjčevina. Namirnice možete zamijeniti, ali nemojte zaboraviti na masnoće; dovoljna je sasvim mala količina (malo maslaca ili malo maslinovog ulja sa sirovim povrćem). Razlog? Uravnotežena prehrana pomoći će da se želučani sokovi proizvode uravnoteženo. Izbjegavajte sir tijekom dana, jedite ga samo za doručak; u jutarnjem obroku vrijedi dva puta više jer se dobro apsorbira. Završite zrelim plodom voća jer će ga puni želudac puno bolje probaviti.

Za vrijeme obroka

Umjesto voćnih sokova ili minerala gazirane vode popijte čašu vode ili čašu vina.

Oprezno s juhama

Suprotno vjerovanju, juhe usporavaju probavu, šire želudac i pogoduju debljanju: ne zasite nas dovoljno i nakon tanjura juhe često osjećamo još veću glad. Večerajte barem dva sata prije odlaska na spavanje - tako ćete moći probaviti sve što ste pojeli.

U zdravoj prehrani važnije je kako jedemo nego što jedemo. Nakupite li pogreške u prehrani, lako je moguće da ćete nakupiti i suviše centimetre i naslage čak na potiljku i gležnjevima

Pet pravila dobre probave

1 Za stol sjednite opušteni

Nervoza potiče lučenje želučanih sokova i kiseline i šteti apsorpciji hrane. To sprječava jetru da odvoji toksine i otpadne tvari, u crijevu uzrokuje fermentaciju, a posljedica je debljanje. Prije jela se opustite, najbolja pomoć je duboko disanje.

2 Jedite u miru

Obroci služe da se ponovo opskrbito energijom, a ne da dobijemo dodatnu dozu stresa. Nastojte jesti u mirnom ambijentu, opušteno. Smjestite se udobno. Izbjegavajte bučna mjesta gdje se obroci jedu na brzinu i s nogu.

3 Dobro žvačite

Jedete li previše brzo, bez da dobro prožvačete hranu, enzimi probave koje sadrži slina ne mogu se izlučiti. Zajamčena vam je napuhnutost, odnosno bolovi u trbuhu. Svaki zalogaj trebalo bi žvakati najmanje 10 sekundi.

4 Jedite uvijek u isto vrijeme

Tijelo ima svoj biološki sat. Imate li naviku dnevno pojesti četiri obroka, uvijek u isto vrijeme, probavni sokovi sami će se u to vrijeme početi izlučivati. U praznom čelucu probavni sokovi su štetni: oštećuju sluznicu, a posljedica je povećana kiselina.

5 Ne preskačite obroke

S namjerom da brže smršavite nemojte preskakati obroke. Nedostaje li vam vremena, pojedite barem tanku krišku kruha s maslacem, s malo sira ili komadićem čokolade. Ostavite da između svakog obroka prođu najmanje tri sata (to je vrijeme potrebno da se obrok probavi). U protivnom, kilogrami će se nakupljati.

Poliartritis najviše pogađa žene

Ta vrlo bolna bolest zglobova gdje se javi već u dvadesetim godinama života. Otkrije li se na vrijeme, može se uspješno držati pod nadzorom

Edith Piaf samo je jedna od poznatih žrtava poliartritisa. Sjećate li se njezinih deformiranih ruku koje je pružala prema publici? Među oboljelima od te bolesti više od osamdeset posto su žene. Iako se ova bolest najčešće javlja između 40. i 60. godine života, među oboljelima je čak 5

Kako usporiti napredovanje bolesti

Kod jakih bolova preporučuje se odmor. Zglobove nogu valja štedjeti pazeći na tjelesnu težinu. Važna je tjelesna aktivnost koja održava pokretljivost zglobova i štiti ih od različitih deformacija. Od sportova se najviše preporučuju hodanje i plivanje. Pod nadzorom fizioterapeuta može se provoditi posebna gimnastika za funkcionalnu reedukaciju koju je preporučio liječnik specijalist.

odsto osoba mlađih od 20 godina. Pogrešno je, dakle, tvrditi da je reumatski poliartritis bolest samo starijih ljudi. Bolest se javlja kao posljedica oboljenja imunog sustava koji, umjesto da obavlja svoju prirodnu funkciju i štiti organizam, počinje razarati stanice zglobova.

U zglobovima dolazi do upale sinovijske membrane, unutrašnjeg sloja zglobne čahure, i razgrađivanja hrskavice.

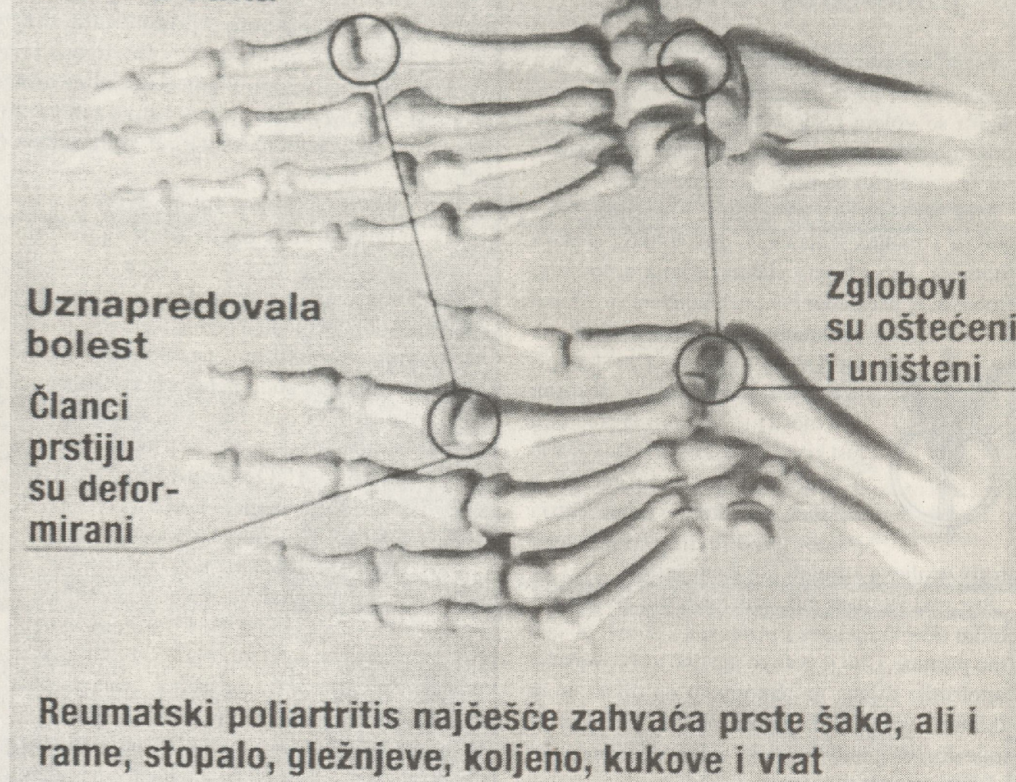
Kao moguće uzroke ove bolesti stručnjaci navode genetsku predispoziciju, virus ili emocionalnu traumu koja može pokrenuti mehanizam bolesti. Nijedan od tih pretpostavki još uvijek nije potpuno znanstveno potvrđena. Utvrđivanje uzroka otežava i činjenica da većina oboljelih od poliartritisa ima iste simptome. Za dijagnosticiranje se uz ostalo obavlja i pretraga krvi, jer je jedan od simptoma ubrzana sedimentacija eritrocita (crvenih krvnih stanica).

Bolest najčešće zahvaća zglobove ruku i nogu. Zglobovi otiču, postaju kruti, topli i bolni, što se posebno očituje ujutro nakon buđenja. Za razliku od banalnog reumatizma, za poliartritis su karakteristični napadaji boli koji se smjenjuju s mimim razdobljima. Događa se, iako u vrlo malom broju slučajeva, da bolest spontano i zauvijek nestane nakon dva ili tri jaka napadaja.

Nažalost, najčešće se napadaji boli ponavljaju nepredvidivim ritmom, a pri svakom dolazi do trajnih oštećenja. Postupno i najjednostavniji pokreti postaju otežani. Bol se javlja pri držanju šalice ili olovke pa ove jednostavne radnje gdje se postanu neizvedive. Bolesnik je tada ovisan o pomoći okoline, s čime se mnogi teško mire. Upravo se stoga u liječenju oboljelih od

Reumatizam koji deformira zglobove

Zdrava ruka

Uznapredovala bolest

Članci prstiju su deformirani

Zglobovi su oštećeni i uništeni

Reumatski poliartritis najčešće zahvaća prste šake, ali i rame, stopalo, gležnjeve, koljeno, kukove i vrat

poliartritisa preporučuje suradnja reumatologa, liječnika opće prakse, fizioterapeuta, ali ponekad i psihijatra i medicinskog psihologa.

Ako se na vrijeme postavi dijagnoza i otpočne s liječenjem, bolest se može uspješno držati pod nadzorom. Bolni zglobovi, umor i gubitak tjelesne težine simptomi su zbog kojih uvijek treba otići liječniku.

Nakon dijagnosticiranja poliartritisa propisuju se različiti lijekovi kao što su soli zlata, protuupalni lijekovi, derivati tiola, salazopirin i metotreksat. Protiv bolova propisuju se analgetici, protuupalni lijekovi, a u nekim slučajevima male doze kortikosteroida peroralno ili u injekcijama.

Oštećena sinovijska membrana može se odstraniti kirurški (sinovektomija) ili injekcijama tvari koje ju razgrađuju (sinoviorteza). Nakon liječenja ili zahvata membrana se obnavlja i nekoliko narednih godina obavlja svoju funkciju. Jednom od tri bolesnika mora se ugraditi implantat u zahvaćeni zglob (kuk, koljeno, lakat, rame). Uz različite metode liječenja, u nekim se slučajevima bolest može stabilizirati i postupno dovesti do izlječenja. U tijeku su brojna istraživanja u svezi s tom bolesti pa se očekuje da će učinkovit način liječenja reumatskog poliartritisa biti dostupan vrlo brzo.

VITA

Pansion STUHLI

Tuzla
M. Popovića Đurina 60 Tel.: 075 293 582

Pored ugostiteljskih usluga ovaj objekat raspolaže sa sobama za spavanje koje su opremljene na suvremen način

NAKON ŽETVE

Pšenica - spremnik brojnih vitamina

- Zrno ove najstarije krušarice, kao ljekovit plod, sadrži sve ljudskom tijelu potrebne tvari. Osim toga, pšenica je dijetna, jednostavna i dostupna -

Pšenično zrno ima tri dijela: mekinje (ovojnicu zrna), klicu i pšeničnu škrob. Na tim sastojcima bazira se golem broj preparata i lijekova, koje možemo izbjeći ako se pridržavamo opisanog recepta za dijetu pomoću pšeničnog zrna.

Mekinjne sadrže najveći dio mineralnih tvari (mikro i makroelemenata), dio velikog spektra vitamina, kao i biljna vlakanca koja pospješuju probavu. U pšeničnoj klici uskladišteni su gotovo svi vitamini, pogotovo vitamin A (sprječava rahitičnost kostiju), E (vitamin plodnosti i životne aktivnosti) te vitamin H (regulira rast krvnih žila, kose i kože). Škrob u pšenici visokoenergetski je sastojak, koji, kad se farmaceutski priredi, predstavlja izvrstan lijek protiv proljeva i drugih tegoba u želucu.

Sve ovo što nam industrija spravlja, posebno u obliku skupih lijekova i pripravaka, sadrži obično zrno pšenice. Ono je gotovo idealno za provođenje najjeftinije dijetne, uz napomenu da dijete mora otkloniti sve otrove iz organizma, a da pri njoj ne smije doći do gubitka mišićne mase nego samo sala.

Dijeta uz pomoć pšenice provodi se 5 do 6 dana i to dvaput u mjesec dana. Za dva dana pšenične dijete potrebno je namočiti kilogram pšenice u 2 litra vode i ostaviti dva dana da se namače. Vodu treba mijenjati dvaput dnevno. Kako je gotovo nemoguće nabaviti pšenicu koja ne sadrži pesticid, močenjem i promjenom vode veći dio otrova uklanja se, a u klicama se sintetiziraju nove količine vitamina.

Namočena i oprana pšenica kuha se u dosta vode (2-2,5 l) oko dva sata uz miješanje, kao kada se kuha kukuruzno brašno. Vodu dodajemo kako bi kaša uvijek ostala rijetka. Raskuhanu pšenicu propasiramo još vruću kroz sitno sito, dobivenu sluzavu kašu možemo kasnije prema želji zagustiti dodatnim kuhanjem. Kaša se jede 2 do 3 puta dnevno, raspodijeli se na 4 do 6 obroka, za dva dana. U tijeku kure ne uzimaju se nikakve druge namirnice osim ujutro čaša jogurta ili kefir s kriškom crnoga pšeničnog kruha. Treba izbjegavati suvišno uzimanje vode. Još nepojedena kaša drži se u hladnjaku i prije uzimanja lagano prigrrije.

Svatko je čuo za izreku da ljubav dolazi kroz želudac, ali malo tko zna za onu koja govori da smrt vrebava u crijevima.

Pšeničnom dijetom sigurno će se regulirati probava a i mršavljenje je neizbježno.

"PLIVINI" STRUČNJACI SAVJETUJU SUVREMENA SREDSTVA PROTIV MIŠEVA, ŠTAKORA...

Štetni glodavci velik su problem suvremenog čovjeka. Borba s njima teška je i iscrpljujuća zbog njihova ogromnog potencijala razmnožavanja, prilagodljivosti i inteligencije. Danas ih uništavamo antikoagulantnim rodenticidima, preparatima koji izazivaju unutarnja krvarenja te bezbolnu smrt, sličnu prirodnoj.

Preparate prve generacije glodavci moraju uzeti nekoliko puta da bi djelovanje bilo smrtonosno, dok je preparate druge generacije dovoljno uzeti samo jedanput da bi učinak bio fatalan. Antikoagulanti druge generacije znatno su otrovniji od antikoagulanata prve generacije.

Plivini preparati pod imenom **FACIRON**, na osnovi djelatne tvari klorfacinona, spadaju u prvu grupu antikoagulanata. Na tržištu postoje dva preparata: **FACIRON FORTE MAMAK** (0,075 posto klorfacinona) i **FACIRON ULJNI KONCENTRAT** (0,25 posto klorfacinona).

FACIRON FORTE mamak je rodenticid za suzbijanje štetnih glodavaca u polju i u urbanim prostorima (kuće, industrijski pogoni, hoteli, brodovi, gospodarski objekti). Djelatna tvar nalazi se na nosaču od lomljenog zrnja pšenice ili zobi. Faciron forte mamak jedini je rodenticid koji ima dozvolu za upotrebu "u polju širom". Sredstvo se rasipava pomoću sijačice u količini 8 do 10 kg/ha. To je moguće zbog njegove relativno niske otrovnosti što ga čini ekološki prihvatljivijim.

FACIRON ULJNI KONCENTRAT upotrebljava se za suzbijanje glodavaca u industrijskim pogonima, skladištima, gospodarskim objektima. Za pripremu 1 kg mamka na nosaču po želji (riba, meso, sir, kukuruzna krupica) dovoljno je 20 ml koncentrata.

Preparati pod imenom **BRODILON** na osnovi djelatne tvari bromadiolona (0,005 posto) antikoagulanti su druge generacije. To su

Brodilon pelete, Brodilon mamak, Brodilon miki i Brodilon parafinski blok.

BRODILON PELETE služe suzbijanju štetnih glodavaca u urbanim prostorima i u polju. Mišu je dovoljna doza od oko 0,5 g, a štakoru 6-10 g koju unese u organizam samo jednom konzumacijom. Mamak u obliku peleta olakšava upotrebu i umanjuje opasnost za ljude.

BRODILON MIKI specifičan je mamak namijenjen suzbijanju kućnog miša. Nosač djelatne tvari je kukuruzna krupica. Smrtonosna doza je 0,5 g.

BRODILON MAMAK preparat je na nosaču od lomljenog zrnja žitarica. Suzbija glodavce u polju i urbanim prostorima.

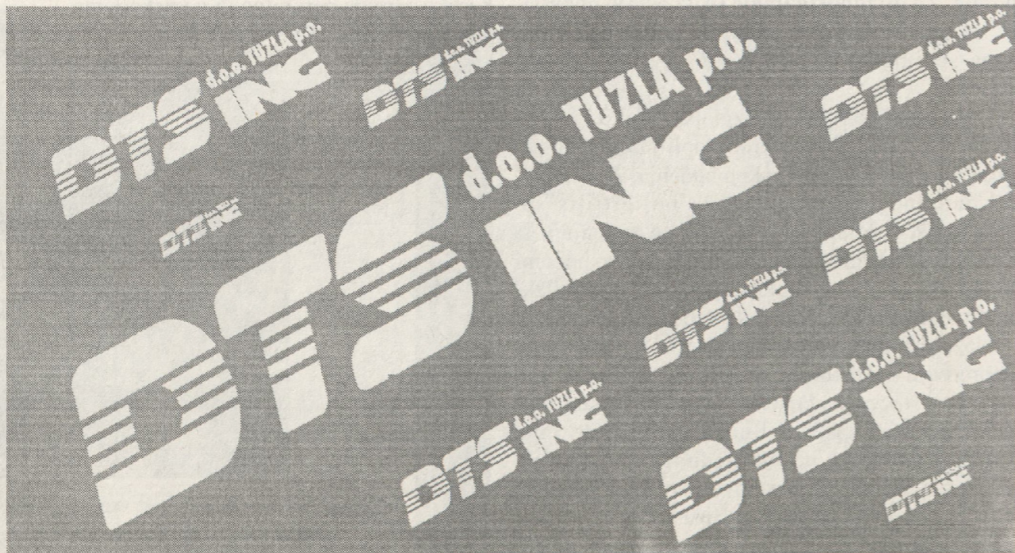
Važno je napomenuti da se glodavci u polju (poljska voluharica, poljski miš) suzbijaju isključivo postavljanjem mamaka u aktivne otvore koje treba zatvoriti zemljom i nagaziti nogom!

BRODILON PARAFINSKI BLOK novi je oblik preparata na osnovi bromadiolona za upotrebu na lokalitetima izloženim vlazi. Osim djelatne tvari na hranjivom nosaču, sadrži i parafinski vosak što ga čini pogodnim za uporabu na mjestima kao što su kanalizacijski provodnici, obale rijeka i mora i sl.

Postoje i preparati koje smiju koristiti samo ovlaštene organizacije za deratizaciju. To su sredstva prve grupe otrovnosti, na osnovi flokukmafena. Vrlo su otrovna pa je za suzbijanje štakora potrebno samo 3 g, za miša 0,2 g. Ugibanje nastupa za 2 do 10 dana.

U ovu skupinu spadaju **STORM PELETE** za suzbijanje u zatvorenim prostorijama i zaklonjenim mjestima i **STORM PARAFINSKI BLOK**, visoko djelotvoran na mjestima izloženim vlazi.

VJESNIK

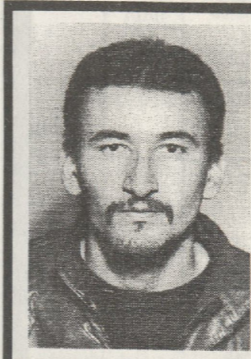
PUŠENJE ĆE DO KRAJA TISUCLJEĆA UBITI 20 MILIJUNA LJUDI

Pušenje će ubiti 20 milijuna ljudi u Europi do 2000. godine, izjavio je jedan od vodećih europskih pulmologa. Samo u zemljama Europske unije duhan je godine 1995. ubio 500.000 ljudi, rekao je profesor Stephen Spiro, predsjednik Europskog respiratornog društva, na njegovom godišnjem kongresu u Berlinu. U ispitivanju provedenom među 250 pulmologa, tri četvrtine je zauzelo stajalište da bi liječnici, prestajući pušiti, trebali poslati pravu poruku pacijentima.

Devet od 10 ispitanih podržava sveeuropsku zabranu svih oblika reklamiranja duhanskih proizvoda, da bi se smanjila smrtnost povezana s pušenjem. U priopćenju objavljenom u Londonu Spiro ističe: "Duhana je jedan od najvećih europskih ubojica. Moramo imati nacionalnu i europsku strategiju za ograničavanje upotrebe duhana".

"Kao specijalisti za plućne bolesti svakoga dana na svojim odjelima vidimo pustošenje koje izaziva duhan. Žalosan je da duhanska industrija diljem Europe primamljuje nove 'teenagere' na sticanje navike, kako bi zamijenila tisuće ljudi koji svakoga dana umiru od bolesti povezanih s pušenjem", upozorio je prof. Spiro.

(Reuter/Hina)

Dana, 18. kolovoza 1998. godine navršilo se šest mjeseci od prerane smrti našeg voljenog

ZLATANA MILEŠIĆA
16. 02. 1998. - 16. 08. 1998.

Teška je istina da te opaka bolest prerano otrgla od nas u tvojoj 37. godini života. Ostala je samo velika praznina i teška bol u našim srcima.

TVOJI NAJMILIJ: supruga Vesna, kćerka Marija, Jasmina i Milica, otac Marko, majka Manda, sestre Marija, Gordana i Svetlana s obiteljima.

SJEĆANJE

IVO PETROVIĆ

2. listopada 1991.
2. listopada 1998.

Obitelj

2. rujna 1998. godine je prva obljetnica od tužnog rastanka od našeg najmilijeg

ILIJE DIVKOVIĆA - ČIČE

S ljubavlju, supruga i djeca.

IN MEMORIAM

U Tuzli je 29. kolovoza 1998. godine, u 48. godini života, umro

SLAVKO (FRANJE) ZABUŠ
FOTOREPORTER

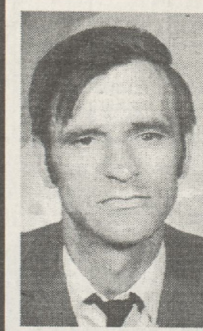
Sektor za informiranje
Općine Tuzla

POGREBNA OPREMA "MARIĆ"
vl. Vlado Marić Tuzla
Tel. Tuzla: 075 251-347
Gradina: 075 223-698, Živinice: 075 774-065
Mobitel 090 135-882

Proizvodnja i prodaja pogrebne opreme, te pogrebne usluge:

Kompletna organizacija i oprema za sahrane i dženaze, posmrtnice. Vijenci, aranžmani i buketi od svježeg i vještačkog cvijeća. Prijevoz umrlih u zemlji i inozemstvu uz osiguravanje kompletne dokumentacije. Ekshumacije i izmještanje posmrtnih ostataka. Na vaš zahtjev organiziranje posljednjeg ispraćaja, uz pratnju pleh glazbe.

U petak 11. rujna 1998. godine navršava se tužna godina od smrti našeg dragog sina, supruga, oca, brata i djeda

FABIJANA PERANOVIĆA

Teško je živjeti od uspomena i sjećanja kad tebe nema, a vrijeme što dolazi ne donosi zaborav, već samo prazninu u našim srcima.

Počivao u miru Božjem.
Na godišnjicu tvoje smrti posjetit ćemo tvoj grob u 16.00 sati i zaliti ga suzama kao bezbroj puta do sada.
Tvoja neutješna majka Marija, supruga Ankica, kćerka Ružica, sin Ivica, brat Rado, unuka Mia, unuk Fabiano, zet Tonči i ostala neutješna rodbina.

TUNJO (PEJO) ANTIĆ

29. 08. 1995. - 29. 08. 1998.

S poštovanjem i ljubavlju čuvat ćemo uspomenu na tvoj plemeniti lik.

Tvoja supruga Janja i ostala rodbina.

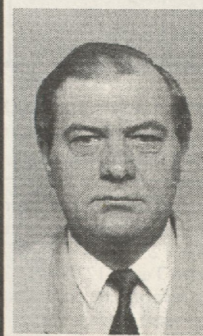

23. kolovoza 1998. godine navršila se godina dana od smrti naše drage majke

RUŽE PEJIĆ

Tuga i bol za tobom ne prestaje, zaborav i utjeha ne postoje. U našim si mislima i našim srcima.

Kćerka Snježana i sin Ivo

24. kolovoza 1998. godine navršilo se šest mjeseci od prerane smrti našeg voljenog

NIKOLE MATANOVIĆA

Nedostaje nam toliko tvoje toplo srce koje si nesebično darovao ljudima oko sebe. Bol je velika, a zaborav nemoguć, sve dok postoji netko tko te voli.

TVOJI NAJMILIJ: majka Rada, supruga Zdenka, sestra Milica sa obitelji.

GLASNIKOVA SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUŠ	BLAGDAN UZNESENJA BDM	NAUKA O NAČINU ŽIVOTA	UGOSTITELJSKI OBJEKAT	DRUGO, OSTALO,	VISINSKA TOČKA	MJERA ZA ELEKTRIC. OTPOR	KOLOSI, ORIJASI,	OPOMENUTI	VRSTA DIVLJEG PSA,	OZNAKA ZA AMPER	VELIKA AFRIČKA RIJEKA	ŠKROBNO BRASNO NEDORASLO	DUBROV. NAZIV ZA PERŠIN	MARJINO SVET. BLIZU ZAGREBA	UPRKOS SVEMU	LANENO PREDIVO	PRIKRIVANJE	U MALOJ MJERI POMJERATI						
MILOSRDAN																								
KUĆEVNOST, ŠTEDNJA										POPITI DO ZADNJE KAPI STIPSA														
KATANAC						SAMOGLASNICI NEZNATNA						RUKSAK												
KONJANIČKI ODRED				ODSUTNOST MORALA VRSTA LISKUNA							VJEŠTA OBMANA					AUTO ZNAK JAMAJKE SNAGA								
PRIJEVOZNO SREDSTVO					POKRAJINA U ŠPANJJI ZAKUPITI ZEMLJU						PTIČA TRKACICA GRČKO SLOVO			BROJILO MUŠKI PJEVAČKI GLAS										
ELEMENT SREBRO				VRSTA MINERALA NATORENO ZEMLJIŠTE					PAMETOVATI OKRUGLO SLOVO							ITALIJA DIO ČEONE KOSTI								
ŽIČANO GLAZBALO									ELEKTRIČNI NABIJENI ATOMI			BIJELA TOPOLA						ISTOVREMEN						
KLASE SPORTSKIH JEDRILICA											JEZERO U FINSKOJ													
NERVNI BOJNI OTROV																	VAŽAN ZAČIN JELU				"KONJSKA SILA" IZDVOJENA PROSTORIJA			
OZNAKA ZA PLOVA U SAHU		"TAKO DALJE" KROČAK, MIRAN																MARJINO SVETIŠTE U RIJECI						
"ATOMIC STRIKE NET"				TREĆI VOKAL POSTOJATI														POLUMJER KUGLE		MUŠKO IME MAĐARSKI SKLADATELJ ALBERT				
PRAŽITELJ NOVOG ZELANDA TYAR KOJA OMOGUĆUJE OKSIDACIJU																								
KRATICA ZA "OTOCI"				SASTAVNI VEZNIK UBIRAČ NOVCA																				NULA KONVERTER (MNOŽ.)
OSNIVAČ KRŠČANSTVA												VRSTA KAMENA, MERMER	KROMATSKI POVIŠEN TON "E"	ELEMENT NITON	IGRAČ "BIJELOG SPORTA"	MJERA ZA PAPIR	OZNAKA ZA AUTO-ŠKOLU	TALIJAN. GLUMICA VALLI	OTOK U CRVENOM MORU NOBELU					
OSJEČAJAN																			DRAMA M. KRLEŽE GRAD U ITALJI					
NEKAD MOČAN NAROD U PERU-U											VITEZ "LOKATIV"													NJEMAČKI PRIJEDLOG MAGAREČA DREKA
RIMSKI BROJ: 5.000		SVILENA TRANINA AM. GLUMAC GRANT																	CRVENILO NA KOŽI "OM. RADNA AKCIJA"					
OČEVIDNA SPOZNAJA						BORAC S BIKOVIMA KUHAR NA BRODU								UDARAC U KARATEU "NEKVALIFICIRAN"										
DIVLJA RUŽA				TROPSKA PALMA EVROPSKA UNIJA							MUŠKO IME OSOBNA ZAMJENICA							LATINSKI PRIJEDLOG SLOVO S PRIZVUKOM						
RIJEKA U FRANCUŠKOJ					DRVENA ZAVJESA ŠVEDSKA							SIDRO (MNOŽ.) ALT												
OBRED (LAT.)						BORBA S BIKOVIMA													DIVLJA ZOB					

Rješenje iz broja 70.

SAKRISTIJAN, ISTROS, AGRESOR, ALARMIRATI, KROS, LASKATI, POVOJ, RUNOLIST, SUMA, MANE, AM, RADARI, RASPON, L, MII, LA, ARTA, ARS, SO, E. SLANUTAK, IMETAK, NIKA, S, SLP, TORIJ, VOKAL, LIKA, EPODA, ZEC, S, TOL, T, A, ANT, ORALO, BO, PR, TB, AN, ODORE, RASTI, RAB, BRAŠANČEVO, LIZ, ANODA, MORAL, AJMANA, V, DERMATIN, ANSON, M, NO, PSAR, NAIL, TRAK, OBROK, EJA, KIOVA, OG, SOK, OPNA, MARIONETA, TRTA, PASTORAL, AHAT.

Hrvatski Glasnik
Glasilo Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Mato Bikić, Martin Antunović • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 075-237-171 • Kompiuterska priprema i tisak: "PrintCom" D.O.O. Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZPP Tuzla: 12200-678-2025274 - Hrvatski dom - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Cijena za inozemstvo 3 DEM • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

HEIDELBERG speedmaster
repro
SCREEN Scanner osvjetljivač

NOVO osvjetljavanje do B2 formata s mogućnošću max. formata 50x100cm **PrintCom**

HB
D.O.O. "BRISTOL"
TUZLA

MARIĆ
Živinice 075/ 774-065
Tuzla 075/ 251-347

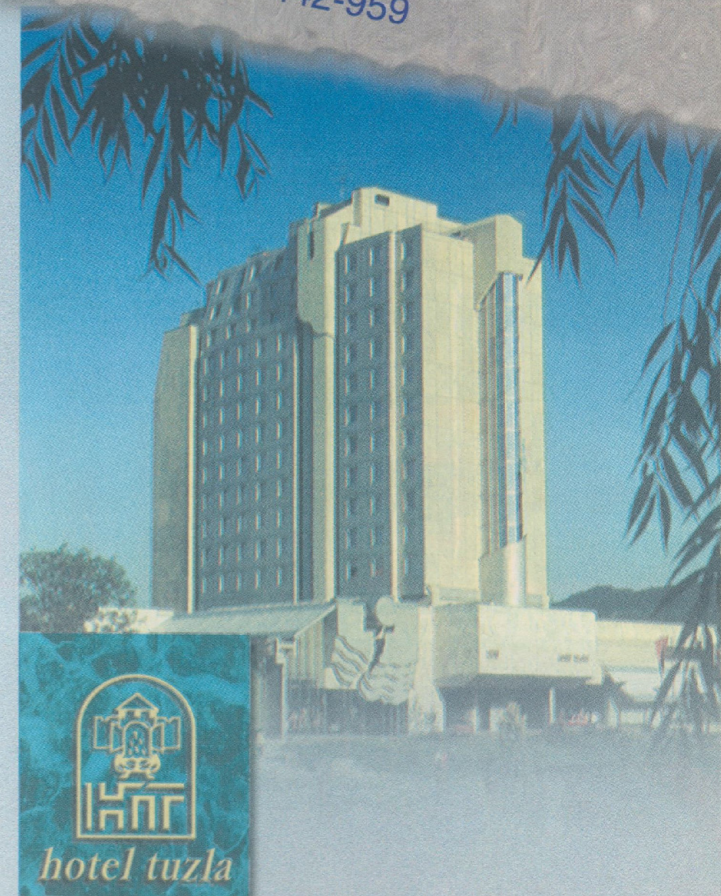

HRVATSKI DOM
"GRADOVRH" d.o.o.

Gospodarska
BANKA
Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 71 207-023, 207-022
Fax: 387 71 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 71 203-910
Fax.: 387 71 442-959

MUŠ
Društvo sa ograničenom odgovornošću s.d.o.o.
Tuzla, Ruzička br. 72
Telefon: ++387 75 210-502, Fax: ++387 75 281-510
KOMPANIJA ZA PROIZVODNJU, PROMET I USLUGE

PLIIVA
PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

**ZA SRCE
VAŠEG
AUTOMOBILA**

**INA
delta**

SOLI
HRVATSKI RADIO SOLI
92.7 MHz
103.4 MHz

bosna
OSIGURANJE d.d.
DD SARAJEVO
FILIJALA TUZLA
75000 TUZLA, Albina Herljevića br. 8
Telefon: 075 283-248, Fax: 075 282-533

DAMM

P.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

*ključ
uspjeha*

tuzlanska banka d.d.

T U Z L A
Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6986.

**Tuzla
PEPEX** d.o.o.

Telefoni: 075 222-973 i 252-435